

کابل ناټه شماره ۱۵۷، سال هېشتم، قوس ۱۳۹۰ هجري خورشیدی اول دسمبر ۲۰۱۱

به ادامهء بحثی سودمند که به همت ایشور داس عزیز در نشریهء وزین "کابل ناټه" به راه افتیده است، خواستم معلومات بسیار ساده و ابتدایی راجع به مطرح ترین ادیان جهان را تهیه کنم. ترجمه از کتاب اطفال و از زبان اطفال صورت گرفته است زیرا:

اول، توانایی من در ترجمه از زبان انگلیسی به زبان دری در حد کتب اطفال است.
دوم، توجه مرکزی من به نوجوانان و خردسالان می باشد، زیرا آنان آینده ساز اند و آنچه امروز می آموزند به آنچه که فردا انجام می دهند، در ارتباط است.
سوم، متأسفانه حد معلومات آفاقی ما بزرگسالان در هر ساحه، از جمله در ساحه دین در حد اطفال است و بهتر همان که الفبا را از آموزش (الف) آغاز کرد.
خواهش من از دوستان همه چیز دان و خرده گیر این است تا اگر اشتباهی را در برگردان حاضر (بخصوص در بخش تلفظ اسمای خاص) متوجه می شوند، لطف کرده و آن را برایم یادآور شوند تا با تشکر اصلاح گردد.

پروین پژواک

2011-11-17

www.ppazhwak.hozhaber.com

آچه من به آن باور دارم

ادیان و مذاهب گوناگون در جهان وجود دارد. بسیاری از مردم جهان به یکی از این ادیان باور دارند. اغلب ادیان از والدین به اطفال انتقال می‌کند. والدین تعلیمات اولیه باور خویش را به اطفال خویش می‌آموزند. ما گروهی از اطفال متعلق به ادیان گوناگون را تعقیب می‌کنیم تا به ما در مورد دین خویش بگویند. آنها به ما در مورد داستان‌های اولیه، رسم و رواج، عقاید و جشن‌های خود سخن خواهند گفت. در تمام ادیان جهان حتی در دینی واحد، تعدادی از مردم راهی را تعقیب می‌کنند که تعداد دیگر نمی‌کنند. برای بسیاری از مردم جهان، دین تنها مراسم خاص در یک روز خاص از سال نمی‌باشد، بلکه دین بخشی از زندگی روزمره آنها را می‌سازد.

ما خواهیم دید، هر دین چند عقیده مشترک و چندین عقاید غیر مشترک دارد. بعضی از اطفال لباس و یا علامتی خاص را می‌پوشند که با دیدن آن می‌توان دانست، آنها متعلق به کدام مذهب هستند. ادیانی چون اسلام و مسیحیت به موجودیت شخصیتی مهم و تاریخی باور دارند، در حالیکه ادیانی چون شینتو پیامبر ندارد و آنها راه و روشی قدیمی را که تعدادی زیادی از انسان‌ها در غنای آن سهم دارند، دنبال می‌کنند.

دین چیست؟

حتی برای مردم مذهبی مشکل است، بگویند دین چیست. اکثریت ادیان به موجودیت خدا باور دارد. آنها باور دارند خدا همه چیز را خلق کرده است. مردم باورمند به این ادیان به عبادت می پردازند، دعا می کنند و می کوشند بیشتر در مورد اعتقاد خویش بیاموزند. تعدادی از ادیان به موجودیت خدا عقیده ندارد. مردم باورمند به این ادیان می کوشند راهی را در زندگی پیشرو بگیرند که قادر به رفتار احترام آمیز با همه باشد.

غذا:

تمام ادیان غذای خاص خود را برای زندگی روزمره و برای مراسم خاص دارد. بسیاری از مردم هندو باور سبزی خور هستند و گوشت بخصوص گوشت گاو را نمی خورند. بوداییان به صورت مطلق گوشت نمی خورند. مسلمانان و یهودان گوشت را تنها زمانی می خورند که به طریقه خاص آماده شده باشد. پیروان این دو مذهب گوشت خوک را نمی خورند.

لباس:

بعضی از ادیان پوشش خاص خود را دارد. مردان سیکه در زیر شلوار خود زیر شلوازی کوتاه را به تن می کنند و موهای بلند سر خود را با دستار می بندند. مردان یهود کلاه گک گرد و خورد بر فرق سر می گذارند و در کنیسه شال مخصوص بر شانه می اندازند. کشیش عیسویان در کلیسا ردای بلند و خاص بر تن می کند. مردان مسلمان در شرق میانه و شرق دور خرقة های دراز و گشاد می پوشند. تعدادی از زنان چادر می پوشند. این چادر می تواند دستمالی نازک و سبک یا چادری بزرگ و سنگین باشد.

نماد:

بسیاری پیروان ادیان در خانه های خویش نشانه های دین خویش را دارند. هندوان جای مخصوص برای مجسمه خویش دارند. یهودان در خانه خویش شمعدانی مخصوص با نه شمع نگهدارند. بوداییان مجسمه بودا را دارند. عیسویان بر دیوار خانه خویش صلیب یا تصویر یکی از اشخاص مقدس را می آویزند. مسلمانان کتاب مقدس خویش را در تاقچه می گذارند.

جشن:

مردم تمام ادیان تجلیل جشن و شادمانی را دوست دارند. جشن چه تجلیل روز تولد بودا باشد، چه عید پاک عیسویان، چه عید رمضان مسلمانان، چه سال نو چینایان، چه شگوفه نارنج جاپانیان، چه جشن ویساک سیکه ها، چه جشن دیوالی هندو باوران، چه آنیکا یهودان... زمانی خوب برای دیدار دوستان و خانواده، خوردن غذا و احوال پرسی از همدیگر، دادن هدیه و شادمان ساختن اطفال است.

عقاید و عادات اولیه

هیچکس نمی داند چگونه ادیان به وجود آمد، اما دین همیشه بخشی از زندگی قبایل جهان بوده است. بسیاری از ممالک دارای پرستشگاه، زیارتگاه و عبادتگاه های قدیمی اند که بیشتر از دو هزار سال عمر دارد. بعضی از دانشمندان می گویند رسم های موجود در دیوار مغاره ها و سنگ های ایستاده که قدمت شان به پنج هزار سال قبل می رسد، بخشی از باورهای دینی آن زمانه ها را می سازد. تعدادی دیگر می گویند که این نشانه ها هنری بوده و ارتباطی با مذهب ندارد.

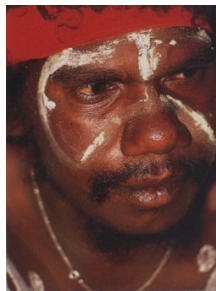
چوب تراشی:

مردم سرخ پوست قاره آمریکا به ساختن ستون های چوبی "توتم" (روح یا جانور محافظ) شهرت دارند. هنگامی که اروپاییان برای بار اول به قاره آمریکا رفتند، فکر کردند مردم بومی آنجا فاقد دین اند. آنها نمی دانستند ستون های چوبی به نشانه احترام به روان رفتگان، دفع ارواح پلید و یادآوری روزهای مهم برپا شده است. امروز مردم در نقاط مختلف جهان دعا های مردمان سرخپوست قاره آمریکا را بر زبان می آورند.

رسم در مغاره ها:

همانگونه که گفتیم تعدادی از مردم باور دارند که نقش های موجود در دیوار مغاره ها نشانه مذهبی دارد و مردمان کهن با رسم حیوانات در حقیقت خواستار کمک از خدا برای پیروزی در شکار و تغذیه از حیوانات بوده اند. تعدادی هم می گویند این رسم ها تنها نشانه های هنر بدوی است.

عقاید و تصورات:

هنگامی که ما از مذهب حرف می زنیم، اکثر به ادیانی چون اسلام، عیسویت و یهودیت می اندیشیم. این ادیان دارای راه و روش مستحکم است. اما این ها تنها ادیان موجود در جهان نیست. دین مردم بومی قاره استرالیا با طبیعت نزدیکی دارد. آنها به باورها و تمرین های قدیمی خود وفادار اند. دین به آنها می آموزد تا تا خود را جزیی از دنیای اطراف خویش به حساب آورند و در آنها مهارت های را پرورش می دهد که برای زندگی در میان دشت لازم است. آنها به "زمان خواب و خیال" * باور دارند. آنها در هنگام اجرای این مراسم صورت و بدن خویش را با رنگ

طبیعی نباتات می آریند و به نیاکان خویش می اندیشند. آنها باور دارند نیاکان شان هرگز نمرده، بلکه جزیی از طبیعت گشته است.

نوشته های مقدس

بعضی از ادیان دارای کتاب یا کتبی اند که در مورد مذهب آنها به ما می گوید. کتاب معمولا حاوی حکایات و تعلیمات است. مردم باورمند به این کتب به آن چون چراغ رهنما می نگرند.

آئین اسلام:

کتاب مقدس مسلمانان "قران" نام دارد. مسلمانان باور دارند، کتاب کلمات خداوند است که به پیامبر او محمد وحی شده است. قران به زبان "عربی" نازل گردیده است.

آئین مسیح:

کتاب مقدس عیسویان "انجیل" یا "بایبل" نام دارد. کتاب دارای دو بخش است: عهد عتیق و عهد جدید. عهد عتیق تقریبا مشابه کتاب مقدس یهودان می باشد. عهد جدید به اهمیت تولد و مرگ عیسی مسیح اختصاص یافته است.

آئین یهود:

کتاب مقدس یهودان "بایبل عبرانی" نام دارد. کتاب به زبان "عبری" نوشته شده است. کتاب دارای سه بخش است. مهمترین بخش آن "تورات" یا "توره" نامیده می شود. تورات در کاغذ نه بلکه به شکل طومار پیچیده نوشته شده است. کتاب حاوی تعلیمات خداوند به پیامبرش موسی است.

آئین هندو:

کتاب های مقدس هندوان حاوی حکایات، دعاییه ها، مناجات و اشعار است. کتب به زبان "سانسکریت" زبان کهن هند نوشته شده است.

آئین بودا:

بوداییان دارای چندین کتاب می باشند، مهمترین کتاب آن "تریپیتاکا" نام دارد. کتاب ها تعلیمات بودا و پیروان وی را در بر دارد.

آئین سیکه:

کتاب مقدس سیکه ها "گورو گرنته صاحب" نام دارد. کتاب حاوی مناجات و سرودهای روحانی می باشد. کتاب به زبانی * شبیه به زبان "پنجابی" نوشته شده است.

آئین دونیزم:

آنها دارای کتب زیاد اند، لیکن کتاب مشهور ایشان "تئوتی چینگ" است. این کتاب حاوی اشعار و اندیشه ها پیرامون معرفت فراگیری دانش است. کتاب به زبان "چینایی" نوشته شده است.

آئین شینتو:

برخلاف اغلب ادیان، عقاید و سنن پیروان شینتو در کتاب نیامده است. رسم و رواج و عادات شینتو سینه به سینه و نسل به نسل انتقال می کند.

آئین یهود

دین یهودیت بیش از چهار هزار سال پیش در شرق میانه به وجود آمد. قبل از آن مردم خدایان مختلف را می پرستیدند. اما مردی به اسم "ابراهیم" باور داشت خدا یکی است. او با خدا حرف زد و وعده سپرد او و خانواده اش تنها خدای یگانه را خواهند پرستید. در عوض خدا وعده سپرد که پیروان او مردمانی برگزیده خواهند بود. خداوند نسل ابراهیم را به سرزمینی تازه به اسم "کنعان" رهنمون شد، جای که نسل ابراهیم به قومی قدرتمند مبدل گشت، به قوم یهود.

کتاب تورات

داستان تشکیل قوم یهود در کتاب تورات آمده است. تورات شامل پنج کتاب اول بائبل عبرانی است. ما بخشی از این کتاب را در هر مراسم مذهبی خویش می خوانیم. در این کتاب نوشته شده چگونه پیامبری یهود به اسم "موسی" مردم خویش را از برده داری در سرزمین "مصر" نجات داد و به سوی سرزمین موعود رهنما شد. هنگام بازگشت آنها خدا موسی را به کوهی بلند فرا خواند. در آنجا خداوند ده فرمان را به موسی فرستاد که پیروانش باید به اساس آن زیست کنند. این ده فرمان نیز جز کتاب تورات است.

ده فرمان

- ۱ پرستش خدای یگانه
- ۲ عدم پرستش بت ها
- ۳ عدم استفاده از نام خدا در اجرای اعمال شیطانی
- ۴ مقدس داشتن روز شنبه به عنوان روز تعطیل و عبادت
- ۵ احترام به مادر و پدر
- ۶ احتراز از قتل
- ۷ عدم زنا با زن مرد دیگر
- ۸ احتراز از دزدی
- ۹ احتراز از اتهام بستن به دروغ
- ۱۰ عدم حسادت به آنچه مردم دیگر دارند.

دیوار غربی

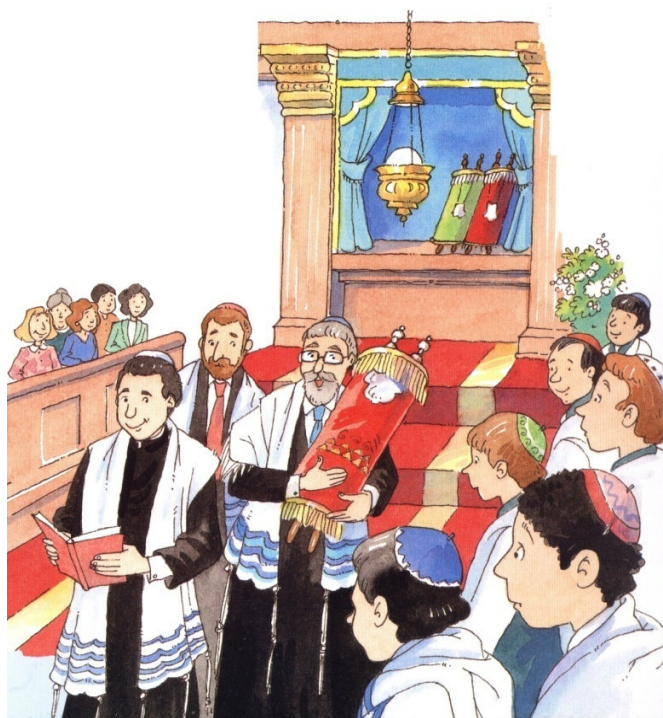
دو هزار قبل هنگامی که "اورشلیم" یا "بیت المقدس" مرکز "اسرائیل" بود، لشکر "روم" به آنجا تاخت و بزرگترین معبد یهودان "ایراد" را ویران ساخت. تنها دیوار غربی معبد سالم ماند که تا امروز استوار مانده است و محل پرستش مردمان یهود از سراسر جهان است.

عبرانی

در هر پرستشگاه اهل یهود یا "کنیسه" کتاب تورات موجود است. کتاب تورات به زبان عبرانی، با دست از راست به چپ در طومارهای طولانی و لوله مانند نوشته شده است. هر طومار در میان پوش مخملی با دیزاین نقره جای دارد.

لمس دعای مقدس

من هر بار که از دروازه‌خانه ام عبور می‌کنم، دستم را بالا می‌کشم و "مه زوزا" را لمس می‌کنم. در میان این قوطی گگی چوبی طوماری کوچک قرار دارد که حاوی کلمات دعای خاص از تورات می‌باشد. اشخاص بزرگسال اکثر آن را می‌بوسند، اما قد من هنوز به قدر کافی بلند نیست و من بعد از لمس دعای مقدس سرانگشتانم را می‌بوسم. داشتن کلمات دعا در دهن دروازه‌خانه به منظور به یاد داشتن خدا است.

کنیسه

ما برای عبادت هر شام جمعه و صبح شنبه به کنیسه می‌رویم. مردان به رسم احترام فرق سر خود را با کلاه می‌پوشانند. آوازخوان مذهبی در وسط سالن می‌ایستد تا مراسم مذهبی را رهبری کند. آوازخوان مذهبی می‌تواند زن یا مرد باشد. در پشت او الماری خاص صندوق مانند قرار دارد که در میان آن کتاب مقدس نگهداری می‌شود. در بالای این الماری چراغی تیلی به صورت شبانه روزی می‌سوزد.

خاخام

"خاخام" عالم یهودی است که همه قوانین دین یهود را می‌داند. خاخام به سوالات مردم پاسخ گفته و در آموزش تورات سهم می‌گیرد. در بعضی از کنیسه‌ها خاخام می‌تواند زن یا مرد باشد.

روز شنبه

هفتمین روز هفته یهودی روز شنبه یا "سبت" است. این روز از شام روز جمعه شروع شده و تا شام روز شنبه ادامه می‌یابد. ما در شام روز جمعه دو شمع و در شام روز شنبه یک شمع را روشن می‌کنیم. غذای مخصوص ما در شام جمعه شراب "واین" با نان خشک است.

غذای یهود

در دین ما قوانین سختگیرانه در مورد غذا وجود دارد. گوشت حیوان تنها زمانی حلال یا "کوشر" است که بر طبق شریعت یهود تهیه شده باشد. حیوان باید توسط شخص مذهبی ذبح گردد. در دیگی که گوشت پخته می شود، باید غذاهای دیگر پخته نگردد. گوشت خوک برای ما حلال نیست. یهودان باید لبنیات را پس از خوردن گوشت نخورند. ما در آشپزخانه های خود دو یخچال داریم. یکی برای گوشت باب، دیگری برای شیرباب.

نشانه های مذهبی

در کنیسه بیشتر مردان یهود لباس مخصوص می پوشند. کلاه گگ خورد در بالای کاسه سر یا "کیپا"، شال مخصوص حاشیه دار "تالیت" بر شانه، ستاره داود "دیوید" با زنجیری بر گردن. یهودان پیرو طریقت ارتدکس تسمه "تیفیلین" خریطه پی حاوی طومارهای کوچک تورات را از سر شانه و بر سینه گذشتانده بر پهلو می خویس می آویزند. همچنان آنها "سیست" نوعی زیرپوش منگوله دار را در زیر بالاتنه خویس می پوشند.

سال یهودی

ما جنتری خاص خود را داریم. ماه های یهودی از یک هلال ماه نو تا هلال ماه نو دیگر حساب می شود. ماه های قمری کوتاه تر از ماه های شمسی است، از این سبب در بعضی از سال های ما یک ماه علاوه می شود تا این کوتاهی جبران گردد. ما دارای جشن های زیاد در طول سال هستیم. جشن های مذهبی با داستان ها و غذاهای خاص خود به ما کمک می کند تا اوقات مهم تاریخی خویس را به یاد داشته باشیم.

دلو، حوت، جشن "پوریم"

در زمان های قدیم "ایستر" نام یکی از ملکه های یهود در "پرشیا" (ایران امروزی) بود. او مردم خود را از چنگ مردی اهریمنی به اسم "عمان" نجات داد. در این جشن ما مانند ملکه ها و پادشاه ها لباس می پوشیم. در کنیسه به داستان ایستر گوش می دهیم و هر بار که نام مرد اهریمنی بر زبان خاخام می آید، پای های خود را بر زمین کوبیده او را نفرین می کنیم.

حوت، حمل، جشن "پسژ"

جشن "معبر" هشت روز دوام می کند و مربوط به زمانی می شود که اهل یهود از برده داران مصری گریختند. این فیستوال با غذای مخصوص به اسم "سیدر" آغاز می گردد: تخم، جعفری (شبییه گشنیز)، استخوان گوسفند کباب شده، آب نمکی و کوبیده سیب. همچنان ما مانند نیاکان خویس در این روز نان فطیر به اسم "متسا" یا "متسو" می خوریم.

سنبله، جشن "رُوش اوشانه"

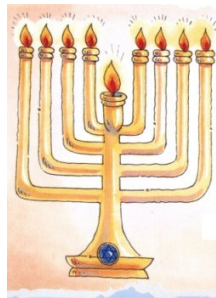
جشن سال نو ما با دمیدن در شاخ قوچ "شوفار" در کنیسه آغاز می گردد. این صدا برای آن است تا ما اشتباهات سال گذشته خود را به خاطر بیاوریم. در این روز ما سیب با عسل می خوریم و سال شیرین برای همدیگر آرزو می کنیم.

سنبله، میزان، جشن "یوم کی پور"

این روز توبه است. ما در کنیسه از خداوند و از همدیگر به خاطر گناهان خود بخشایش می خواهیم. ما در خانه های خود شمع روشن می کنیم و آن را برای بیست و پنج روز روشن نگه میداریم. در این روز اشخاص بزرگسال روزه می گیرند. آنها غذا نمی خورند و آب نمی نوشند. ختم روزه با دمیدن در شاخ قوچ اعلان می گردد.

میزان، جشن "سوکوت"

ما به یاد خانه های ساخته شده نیاکان ما در میان دشت، هنگام سفر شان به سوی سرزمین موعود در باغچه های خانه خویش پناهگاه می سازیم و آن را با میوه ها و شاخه های درخت تزیین می کنیم. ما اغلب این هفت روز جشن خرمن را در پناهگاه به سر می بریم.

قوس، آنیکا

بیش از دو هزار سال پیش یهودان یکی از پادشاهانی را که می خواست آنها را از دین شان برگرداند، شکست دادند. برای تجلیل از این پیروزی کنیسه دوباره گشایش یافت. در چراغ کنیسه روغن تنها برای سوختن به مدت یک روز کافی بود. اما چراغ برای هشت روز تمام روشن ماند! در جشن آنیکا ما شمع ها را در شمع دانی مخصوص روشن می کنیم که دارای نو جای شمع برای هشت روز جشن است. جای نهم برای گذاشتن شمعی است که با آن شمع های دیگر روشن می شود. ما با گذشت هر شب یک شمع را روشن می کنیم. به این ترتیب در شب آخر تمام شمع ها با هم می درخشد.

نشو و نما

مانند اغلب ادیان، دو طریقه برای گرویدن به دین یهود وجود دارد. اولین آن تولد در خانواده یهود است. دوم آن تغییر کیش از دین دیگر به دین یهود می باشد. شما می توانید این تغییر کیش را در هر سن که هستید انجام بدهید. دعای روزمره یا "شه ما" از هنگامی که طفل آغاز به سخن گفتن می کند، به وی آموخته می شود. از سن پنج سالگی طفل به کنیسه رفته و در کنار آموزشات دینی خواندن و نوشتن به عبری را می آموزد.

ختنه

هشت روز بعد از تولد نوزاد پسر او توسط شخص تربیت دیده مذهبی به اسم "موحل" ختنه می گردد. در جریان این مراسم به نوزاد کمی شراب "واین" نوشانده می شود تا درد را خوبتر تحمل کند. پس از مراسم نوزاد اسم گذاری می شود و فامیل او غذای خاص را می خورند.

این رسم برای آن است تا عهد ابراهیم با خدا و داستان "اسحاق" به خاطر آورده شود. داستان اسحاق از این قرار است که خداوند برای امتحان ابراهیم از او خواست تا پسرش اسحاق را بکشد و جسد او را بسوزاند. ابراهیم این امر را پذیرفت. در آخرین لحظات خداوند از ابراهیم خواست تا اسحاق را رها کند. ابراهیم به چهار طرف دید و متوجه قوچی شد که شاخش در بته یی گیر مانده بود. ابراهیم قوچ را به عوض پسرش قربانی کرد. خداوند ابراهیم و نسل او را متبرک ساخت.

مراسم بلوغ

وقتی من سیزده ساله شوم، پس از طی مراسم خاص "بار میتزوا" "پسر ده فرمان" نامیده شده و بالغ به حساب می آیم. این به معنی آن است که از آن پس من باید قوانین دین یهود را مراعات کنم. دختران در سن دوازده سالگی "دختر ده فرمان" می شوند. مراسم بلوغ طی مراسم خاص در کنیسه جشن گرفته می شود. در آنجا دختر و یا پسر بالغ قبل و بعد از خوانش تورات به سرایش مذهبی می پردازد.

مراسم ازدواج

قبل از ازدواج دختر و پسر قرارداد یا "کتوبا" را امضا می کنند و سوگند می خورند که برای همیشه از همدیگر نگهداری و مراقبت خواهند کرد. در زیر سایبان پسر حلقه طلا را به انگشت دختر می کند. خاخام عروس و داماد را تقدیس می نماید. داماد یک گیلان شراب را با لگد می شکند. این یادآور زمانی است که معبد مقدس در شهر اورشلیم ویران گردید. آنگاه جشن با رقص و خوردن غذا آغاز می گردد.

مراسم تدفین

جسد به زودترین فرصت ممکن به خاک سپرده می شود. جسد پس از شستشو در پارچه سفید پیچانیده شده، داخل تابوت گذاشته می شود و در قبرستان یهودان به خاک می رسد. کتاب های قدیمی عبری و یا کتاب تورات می تواند با جسد به خاک سپرده شود. پس از مراسم تدفین معمولاً اعضای خانواده او برای یک هفته در خانه باقیمانده، به عزاداری می پردازند.

یهودان به دور جهان

در حدود چهارده میلیون یهود در جهان وجود دارد. نصف این جمعیت در ایالات متحده امریکا زیست می کند. چهار میلیون یهود در اسرائیل زندگی دارد. دو نیم میلیون یهود در روسیه و کشورهای اتحاد جماهیر شوروی اسبق وجود دارد. در اروپا بیشترین یهودان در فرانسه (حدود پنجم صد و سی هزار) و انگلستان (حدود سیصد هزار) و باش دارند. تعدادی از یهودان در هندوستان، کانادا، برازیل، آرژانتین و آفریقای جنوبی هستند. گروه های خورد جمعیت آنها در سراسر جهان وجود دارد. (به طور مثال در کشور ما افغانستان نیز تعدادی کمی از یهودان می زیستند و دارای کنیسه بودند. ناگفته نماند که نفوس یهودان به اساس احصاییه کتاب شرح داده شده است و به یقین که با گذشت زمان ارقام تغییر خورده است.)

شاخه های آئین یهود

مانند بیشتر ادیان این دین نیز دارای چندین گروه و جمعیت می باشد. یهودان "ارتدکس" یا مطابق مرسوم، دارای عقاید سنتی و خشک و سختگیرانه مطابق به عقاید اولیه بوده، بیشتر در اروپای شرقی، امریکای شمالی و اسرائیل زیست می کنند.

یهودان "ریفورم" یا اصلاح طلب در کنار احترام به ارزش های کهن دین خویش، با تجدید قوانین به دنیای مدرن امروزی بیشتر متمایل هستند. به طور مثال آنها لباسی که آنها را از دیگران متمایز گرداند، نمی پوشند و در هنگام عبادت در کنیسه کمتر زبان عبری را به کار می برند. تعداد زیاد آنها در امریکای شمالی و اروپا زیست می کنند. یهودان "لیبرال" یا آزادی خواه در عین احترام به کتاب مقدس، فکر نمی کنند که حرف به حرف آن درست باشد و در عبادتگاه های خود بسیار کم از زبان عبری کار می گیرند. آنها بیشتر در امریکای شمالی و اروپا بود و باش دارند.

جنگ جهانی دوم

در جنگ جهانی دوم در حدود شش میلیون یهود در همه سوزی یا کشتار همگانی به قتل رسید که به اسم "هولوکاست" یا "شووه" یاد می گردد. این حادثه یکی از دلایل تشکیل دولت یهودان در سال ۱۹۴۸ در اسرائیل بود.

کشور اسرائیل

مردمان یهود باور دارند که قوم برگزیده اند و خداوند برای آنها سرزمین اسرائیل را داده است. تمام باشنده گان اسرائیل یهود نیستند و تنها چهار میلیون باشنده اسرائیل یهود است، اما قدرت به دست یهودان ارتدکس می باشد. یهودان سراسر جهان با همه اختلافاتی که داشته باشند، به موجودیت کشور اسرائیل اتفاق نظر دارند.

آئین مسیح

ما به خاطری مسیحی یا عیسوی نامیده می شویم که تعلیمات عیسی مسیح را دنبال می کنیم. "عیسی" یهودی بود که در حدود دوهزار سال پیش در بخشی از "شرق میانه" که امروز اسرائیل نامیده می شود، به دنیا آمد. ما باور داریم عیسی پسر خدا است که به زمین آمد تا قدرت و محبت خدا را نسبت به بنده گانش نشان بدهد. ما باور داریم عیسی تا اکنون زنده است.

مرگ و زندگی تازه

با آنکه بسیاری از مردم عیسی مسیح را دوست داشتند، ولی عده یی در مورد او بدگمان بودند. حکمرانان رومی گمان می کردند او توطئه برای شورش دارد. رهبران مذهبی فکر می کردند او قوانین دین یهود را می شکند. آنها عیسی را زندانی کردند و به محکمه کشیدند. عیسی محکوم به مرگ بالای صلیب شد. جسد شکنجه شده او در غاری گذاشته شد و دهانه غار با سنگی بزرگ بسته گشت. سه روز بعد تعدادی از زنان دیدند که سنگ دهانه غار بیجا گشته و جسد عیسی ناپدید گشته است. فرشته یی بر آنها ظاهر گشت و گفت عیسی مسیح زنده است. به زودی تعداد بیشتری از پیروان عیسی او را زنده دیدند. آنها ایمان آوردند عیسی به قدرت خدا دوباره زنده شده است. این حادثه رستاخیز عیسی نامیده می شود.

موعظه بالای تپه

برای سه سال عیسی در میان مردم گشت و از آنها خواست خدا را دوست بدارند و فرامین او را مراعات کنند. گروهی دوازده نفره از پیروان به اسم حواریون او را همراهی می کرد. روزی تعداد مردمی که برای شنیدن سخن و اندرز عیسی جمع آمده بود، آنقدر زیاد بود که عیسی بالای تپه ایستاد تا همه او را دیده و شنیده بتوانند. عیسی گفت خداوند مردمان فروتن، نجیب و بخشنده را برکت می دهد. او گفت: "دشمنان خود را دوست داشته باشید، و با آنانیکه از شما نفرت دارند، خوبی کنید."

سه گانگی مقدس

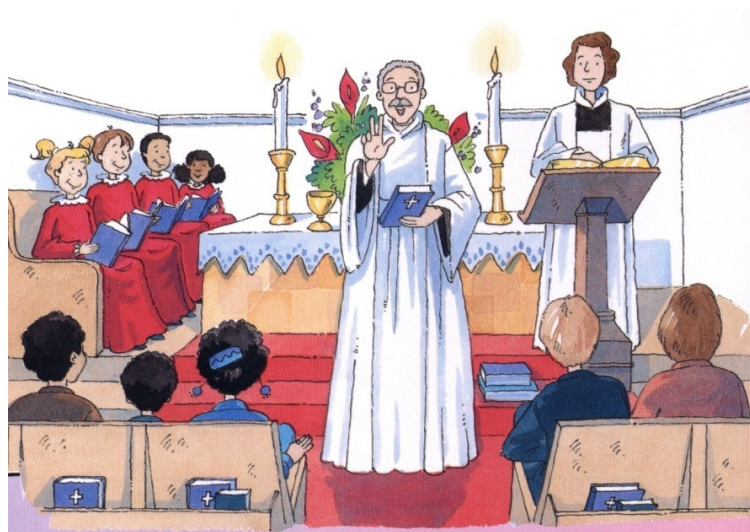
عیسویان به خدای یگانه باور دارند، اما فکر می کنند خدا به ما به شکل سه اصل آمده است: خدای پدر، خدای پسر و خدای روان مقدس. (سه اقنوم در خدای واحد: اب، ابن، روح القدس). عیسویان بخصوص عیسویان "رومان کاتولیک" به "مریم" مادر عیسی مسیح چون اصل سه گانگی مقدس اهمیت فوق العاده قایل هستند.

صلیب

نماد اساسی دین عیسویت صلیب "کراس" است. صلیب به ما خاطر نشان می سازد که عیسی "جیز" به خاطر ما بالای صلیب جان داد. ما دوست داریم صلیبی کوچک را با زنجیر از گردن بیاویزیم. بعضی از صلیب ها نقش ماهی را بر خود دارد. این یادآور داستانی است که باری عیسی جمعیت بالغ بر پنج هزار نفر را با پنج نان خشک و یک ماهی غذا داد.

کتاب مقدس

اولین بخش کتاب بائبل که عهد عتیق نامیده می شود، توسط پیامبران عبری نوشته شده است. این کتاب توسط یهودان و عیسویان خوانده می شود. بخش دوم کتاب یا عهد جدید حاوی تعلیمات عیسی مسیح است که در انجیل (شامل چهار کتابی که زندگی عیسی را شرح داده است) جمع آمده است و توسط چهار حواری او "ماتیو، مارک، لوک و جان" نوشته شده اند. این چهار نفر را مبلغین یا گوینده های خبر خوش لقب داده اند.

در داخل کلیسا

پرستشگاه عیسویان، "کلیسا" یا "چُرچ" در مرکز هر شهر مسیحی قرار دارد. عیسویان دوست دارند، روز یکشنبه را به عنوان روز تعطیل و عبادت نگهدارند. ما هر روز یکشنبه و بعضی اوقات در بین هفته نیز برای عبادت به کلیسا می رویم.

مراسم مذهبی در کلیسا توسط پیشوای روحانی "کشیش" یا "پریست" به پیش برده می شود. کشیش در پیشروی محراب می ایستد. محراب میزی است که بالای شمع ها و صلیب گذاشته شده است. من با گروه همسرایان (سرایش سرودهای مذهبی به صورت دسته جمعی) در پهلو محراب می نشینم و دوست دارم به پنجره غربی بنگرم که رو به بیت المقدس مقدس ترین شهر عیسویان دارد. کلیسا می تواند بسیار مجلل و بزرگ چون قصر باشد، یا صرف اتاقی ساده و حتی کلبه گکی دهاتی.

دعا

ما هر شب قبل از رفتن به جای خواب دعای خود را می خوانیم. دعا خواندن راهی برای سخن گفتن با خدا و کمک خواستن از او برای رفع مشکلات و یافتن راه درست در زندگی است.

"شام عشای ربانی"

مهمترین مراسم مذهبی ما نام های زیادی دارد: شام عشای ربانی، صمیمیت و همدلی مقدس، آخرین نان شب و آخرین نان شب شاهزاده یا مالک. داستان انجیل به ما می گوید عیسی می دانست او به زودی دستگیر و کشته خواهد شد. او آخرین غذای خود را با دوازده حواری خود خورد و به آنها گفت که یکی از آنها به او خیانت خواهد کرد (آن حواری "جوداس" نام داشت). او به هر یک آنها یک توتۀ نان داد و گفت: "این بدن من است." او به آنها یک جرعه شراب "واین" نوشاند و گفت: "این خون من است."

ما در مراسم مذهبی خود یاد شام عشای ربانی را زنده نگه میداریم. کشیش در کلیسا نان و شراب را متبرک می گرداند و به هر اشتراک کننده توتۀ گکی نان و جرعه پی شراب از پیاله خاص می نوشاند. معمولاً کشیش از اطفال خورد می خواهد به دور او نزدیک محراب جمع شوند تا متبرک گردند.

یاد درگذشته گان

بسیاری از عیسویان هنگام ورود به کلیسا یا به یاد عزیزان از دست رفته خود، یا برای تجلیل از سالگرد شخصیتی مذهبی شمع روشن می کنند. شمع های مخصوص برای تجلیل میلاد مسیح "کریسمس" و عید پاک "ایستر" وجود دارد.

سال عیسوی

سال عیسوی دربرگیرنده مراسم خاص مذهبی است که بیشتر دور شخصیت عیسی می چرخد: از عید میلاد مسیح یا تولد عیسی در کریسمس تا تا مرگ و زندگی تازه او در عید پاک. چهل روز بعد از عید پاک جشن معراج می رسد. به باور ما عیسی در این تاریخ به آسمان عروج کرد.

قوس، جدی، ظهور و میلاد مسیح

در جریان جشن ظهور ما به تمرین نغمه سرایی برای سرود شب عید میلاد مسیح می پردازیم. جشن ظهور یک ماه قبل از کریسمس آغاز می گردد. بعضی از عیسویان در جریان این ماه هر یکشنبه شمع مخصوص را می افروزند. در روز کریسمس ما برای اجرای مراسم مذهبی به کلیسا می رویم. بعد از آن ما به همدیگر تحفه می دهیم. این تحفه ها معمولاً زیر درخت کریسمس گذاشته می شود. ما این درخت و خانه خود را با شمع ها، چراغ ها و فیتۀ ها زینت می دهیم. بعضی ها نمونه از محل تولد عیسی را مانند طویله ای که در آن تولد یافت با تختوابی از گاه و حیوانات اهلی به دور آن می سازند. ما به دوستان و خویشاوندان خود کارت تبریکی عید را می فرستیم و خود با خانواده در خانه غذای مخصوص این روز را می خوریم. سه روز پس از کریسمس جشن تجلی است که یادآور رسیدن سه مرد دانا پس از تولد عیسی به طویله می باشد.

دلو، حوت، صیام

در ایام صیام یا ماه روزه یا "لینت" ما چهل روزی را که عیسی تنها و گرسنه در میان دشت گذراند، به خاطر می آوریم. ما به عبادت و روزه (خوردن مقدار کم غذا) می پردازیم.

در بعضی از ممالک چون جنوب امریکا در این روز فیستوال خاص برپا می گردد. مردم با کاروانی از شادی، ملبس به لباس های رنگین به رقص و پایکوبی در جاده ها می پردازند.

حوت، حمل، هفته مقدس

هنگامی که عیسی به اورشلیم داخل شد، مردم راه او را با برگ و شاخچه های نخل خرما فرش کردند. در شروع هفته مقدس در روز یکشنبه برای اطفال صلیب های ساخته شده از برگ خرما داده می شود. ما شمع مخصوص عید پاک را در طول هفته روشن می کنیم. روز جمعه روز عزای به صلیب کشیدن حضرت عیسی است و در روز یکشنبه عید پاک یا "ایستر" بازگشت او را به زندگی تجلیل می کنیم. در این روز بسیاری از مردم به همدیگر چاکلیت به شکل تخم مرغ و یا تخم مرغ رنگه شده به عنوان زندگی نوین می دهند. در بعضی ممالک گل زنبق سفید که به نام زنبق عید پاک یاد می گردد، به عنوان نمادی از صلح خواهی عیسی در خانه ها گذاشته می شود.

روزهای مقدسین

برای بسیاری از عیسویان شخص مقدس "سینت" کسی است که به صورت حقیقی به عیسی ایمان آورده باشد. برای تعدادی دیگر زن یا مردی که از خود معجزه نشان داده و یا زندگی خود را برای خدمت به مردم و کلیسا سپری کرده باشد، شخص مقدس است.

به صدها شخصیت مقدس، یا حداقل برای هر روز سال انسانی مقدس وجود دارد که فیستوال های خاص برای هر یک شان در نقاط مختلف دنیا برپا می گردد. به طور مثال "سینت پاتریک" شخصیت مقدس و حامی ایرلند است. "سینت کریستوفر" که به عیسی کمک کرد از دریا عبور کند، شخصیت مقدس و حامی مسافران است. اول نوامبر روز "تمام مقدسین" می باشد. بعضی از عیسویان شب پیش آن را به عنوان "شب تقدیس" جشن می گیرند. این شب در بعضی از ممالک به شکل شب ترسناک "هالوین" جشن گرفته می شود. به تاریخ دوم نوامبر "روز همه ارواح" است که در آن بعضی از عیسویان به عبادت و دعا به ارواح عزیزان خویش می پردازند.

اماکن مقدسه

پنج مکان مقدس عیسویان که دارای بیشترین شهرت و زایران است، عبارت است از: بیت المقدس (که اینک میان اسرائیل، فلسطین، اردن و سوریه تقسیم شده است)، "استانبول" در ترکیه، شهر "واتیکان" در روم، "سانتیاگو دی کمپاستیلا" در هسپانیه و "لورد" در فرانسه.

نشو و نما

پس از تولد نوزاد برای "غسل تعمید" به کلیسا برده شده و نامگذاری می شود. والدین زن و مردی را به عنوان "والدین تعمیدی" طفل خویش تعیین می کنند. آنها وعده می سپارند که عیسویان خوب برای طفل آنها باشند. بعضی از

کلیساها صرف پس از آنکه طفل بزرگ شد و تصمیم گرفت تا غسل تعمید را انجام دهد، مراسم را به جا می آورند. عقد از دواج در کلیسا بسته می شود و مراسم مرده داری نیز در کلیسا انجام می یابد.

غسل تعمید

همانگونه که ما به دور لگن یا ظرف مخصوص تعمید ایستاده ایم، کشیش چند قطره از "آب مقدس" یا آب متبرک شده را بالای پیشانی برادر نوزادم می پاشد و تصویر صلیب را بالای سر او ترسیم می کند. بعضی از کلیساها صرف اشخاص بالغ را بعد از آنکه به صورت حقیقی و نه ارثی آن به عیسویت رو آوردند، در داخل کلیسا و یا معمولاً در بیرون میان آب دریاچه یا جهیل غسل تعمید می دهند. برای بسیاری از آنها پس از مراسم کتاب انجیل، یا کتاب دعا یا تسبیح داده می شود. دانه های بزرگ تسبیح یادآور ذکر خدا و دانه های کوچک تسبیح یاد آور دعا به حضرت مریم است.

مراسم تصدیق

هنگامی که ما هفت ساله یا بزرگتر شدیم باید آنچه را که از سوی ما در غسل تعمید وعده داده شده است به عنوان مسیحان خوب تصدیق کنیم. قبل از مراسم ما در مورد آیین خویش معلومات اولیه را به دست می آوریم. در جریان مراسم ما بهترین لباس خود را می پوشیم. در بعضی ممالک دخترکان لباس سفید مانند لباس عروسی بر تن می کنند. کشیش دستانش را بالای سر ما می گذارد و ورود ما را به خانواده خداوند خوش آمدید می گوید. ما برای اولین بار از نان متبرک شده می خوریم و از شراب متبرک شده می نوشیم.

مراسم ازدواج

خاله ام لباس زیبایی سفید با دامنه دراز پوشیده است. ما به عنوان ندیمه ها یا ساقدوش های عروس دنباله پیراهن او را بر دست داریم. عروس و داماد در حضور کشیش، خانواده ها و دوستان خویش عهد می بندند که همدیگر را برای همیشه دوست بدارند و مراقبت کنند. آنها با همدیگر حلقه طلا را مبادله می کنند. پس از مراسم عقد در کلیسا جشن خانوادگی در خارج از کلیسا با غذا، موسیقی و رقص برپا می گردد. میهمانان به عروس و داماد تحفه و یا پول نقد می دهند.

مراسم عزاداری

برای عیسویان مرگ پایان زندگی نیست، زیرا عیسی مسیح به پیروانش وعده داده است که زندگی جاویدان خواهند داشت. بدن شخص مرده در تابوت گذاشته شده و پس از مراسم مذهبی به خاک سپرده می شود. محل خاکسپاری با صلیب یا سنگ نشانه گذاری می گردد. بعضی از عیسویان ترجیح می دهند جسدشان پس از مرگ سوختانده شود. در گورستان عیسویان محل خاص برای نگهداری خاکستر اجساد وجود دارد.

عیسویان به دور جهان

عیسویت دارای بیشترین پیروان است. این دین به بیست و دو هزار گروه و کلیسای مختلف تعلق دارد! بزرگترین گروه کلیسای رومان کاتولیک است که نهصد میلیون جمعیت دارد. (البته اعداد و ارقام نظر به گذشت زمان می توانند در تغییر باشند.) بقیه بیشتر عضو فرقه مسیحان پروتستان یا ارتدکس می باشند. پیروان کلیسای "ارتدکس" خود را دارای عقیده درست مطابق عقاید کلیسای مسیح می دانند. به باور آنها هر چه در جهان رخ بدهد باید عبادت خدا ادامه بیابد، زیرا توقع خداوند از ما همین است. پانزده گروه متعلق به کلیسای ارتدکس

وجود دارد که بیشتر در روسیه و اروپای شرقی و تعدادی هم در امریکای شمالی قرار دارند. آنها هر یک مستقل و با همدیگر برابر اند. تمام آنها به یک رهبر ارتدکس به اسم "پتریارک" که در استانبول ترکیه اقامت دارد، احترام دارند. کلمه "کاتولیک" جامع، جهانی یا همگانی معنی می دهد. اما انواع مختلف کاتولیک وجود دارد. پیروان کلیسای رومان کاتولیک (اهل روم) عقیده دارند که خلیفه اعظم یا "پاپ" واتیکان در روم پیشوای کلیسا است. لقب و اختیارات خاص او به پیتر ریس حواریان عیسی و بنا به خود عیسی می رسد. تمام کلیسای های رومان کاتولیک جهت رهنمایی به پاپ مراجعه می کنند.

کلمه "پروتستان" از کلمه اعتراض گرفته شده است. در قرن شانزدهم تعداد از عیسویان بر ضد اختیارات پاپ و کلیسای کاتولیک به اعتراض برخاستند. اولین پروتستان ها پیروان "مارتین لوتر" در جرمنی بودند که اینک به اسم کلیسای "لوتران" یاد می گردد. گروه های مختلف پروتستان وجود دارد. در کنار آنها فرقه "تعمید دهنده"، فرقه وابسته به "کلیسای مشایخی پروتستان"، فرقه وابسته به "کلیسای اسقفی"، کلیسای انگلستان و بنا فرقه وابسته به "کلیسای انگلیس" و غیره وجود دارد.

فرقه "گوهه گر" پروتستان های بودند که به اثر بدرفتاری متعصبین عیسوی به امریکای شمالی مهاجر شدند و اجتماعات کوچک را تشکیل دادند. امروز این فرقه به خاطر عدم خشونت، سختکوشی و داشتن زندگی ساده دور از مدنیت شهری شهرت دارند. آنها کشیش ندارند و سکوت جز عبادت شان محسوب می گردد.

آئین اسلام

ما مسلمانان پیروان آئین اسلام هستیم. ما باور به خدای یگانه داریم که او را "الله" می نامیم. کلمه اسلام لغت عربی بوده به معنی تسلیم شدن است. یعنی ما مسلمانان به اراده خداوندی تسلیم هستیم. ما باور داریم خدا پیامبران را به شمول موسی و عیسی به زمین فرستاد تا قوانین الهی را به ما بیاموزانند. آخرین و مهمترین پیامبر خداوند به باور ما "محمد" است.

حضرت محمد (ص)

محمد در حدود یک هزار و چهارصد سال قبل در شهر "مکه" واقع در عربستان زندگی می کرد. او از موجودیت فقر و پرستش خدایان گوناگون در اطرافش رنج می کشید. او برای تفکر به "غار کوه حرا" می رفت. روزی روزی فرشته خدا حضرت "جبرئیل" بر وی نازل گشت و از وی خواست تا بخواند. محمد با آنکه خوانده و نوشته نمی توانست، قادر به خوانش کلمات گشت. محمد به مکه برگشت و به موعظه آغاز کرد.

کتاب مقدس

ما عقیده داریم قرآن کریم حاوی کلمات خداوند است که به وسیله فرشته اش جبرئیل به حضرت محمد وحی شد. محمد این کلمات را از بر کرد و پیروان او آن را نوشتند. قرآن به زبان عربی نازل شده است و ما مسلمانان می کوشیم آن را بیاموزیم. کتاب قرآن با احترام بسیار در خانه ها و مساجد مسلمانان نگهداری می شود.

اماکن مقدس

مقدس ترین مکان مسلمانان "کعبه" واقع در مکه است. زیارت این مکان در زمان خاص صورت می گیرد و مسلمانان از چهارگوشه جهان به سوی این سفر مقدس می شتابند. "حج" بزرگترین گردهمایی مذهبی در جهان جهت زیارتی مکانی مقدسه است. حج یکی از پنج بنای مسلمانی را می سازد. در جریان حج زوارین لباس ساده در بر می کنند. این برای آن است تا همه مساوی به نظر آیند. مردان تنها تکه سفید را به دور خویش می پیچند که "احرام"

نامیده می شود. زنان سر و بدن خود را با حجاب می پوشانند و بیشتر مردان نیز سر خود را پوشیده نگه میدارند. حج شامل زیارت چندین مکان مقدس در اطراف مکه می گردد. زوارین پس از حج لقب "حاجی و بی بی حاجی" را حاصل می کنند. حج در غیر از ایام خاص به اسم "حج عمره" یاد می گردد.

پنج بنای مسلمانی

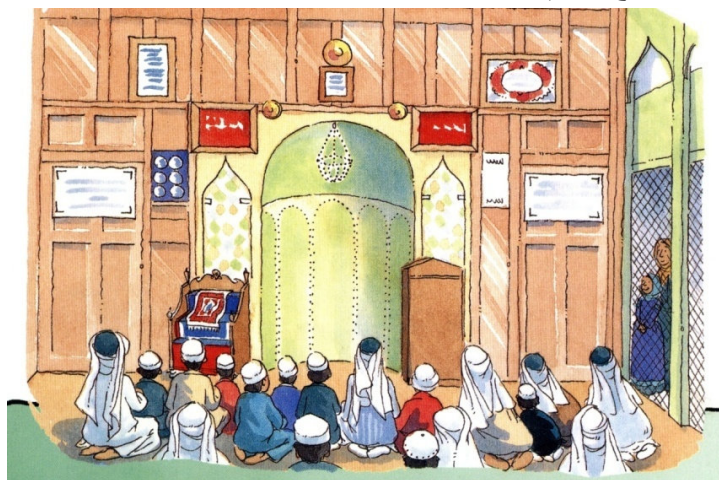
۱ شهادت (بیان یگانگی خداوند)

۲ نماز (روز پنج بار، قبل از طلوع خورشید، ظهر، عصر، بعد از غروب خورشید و در پاسی از شب)

۳ روزه (نخوردن و ننوشیدن برای یک ماه قمری از طلوع آفتاب تا غروب آفتاب)

۴ ذکات (مسلمانان وظیفه دارند تا بخشی از دارایی خویش را برای کار خیر اعانه بدهند. این اعانه ذکات نامیده می شود.)

۵ حج (زیارت اماکن مقدسه مکه جمع کعبه)

در مسجد

"مسجد" معمولان با نقش و نگارهای زیبا تزئین می گردد اما از تصویر یا مجسمهء موجودات زنده اثری نیست. محمد اندیشه داشت از اینکه میادا پیروان او به جای پرستش خدای یگانه به پرستش آنها پردازند. در مسجد چوکی وجود ندارد. سالون اصلی دارای مکان باز و بزرگ برای عابدين است تا شانه به شانه به عبادت پردازند. بخش زنان و مردان از هم جدا است. در دیوار روبرو شاه نشینی وجود دارد به اسم "محراب" که به صورت دقیق در سمت مکه اعمار شده است. در روز جمعه که روز تعطیل مسلمانان است اکثر مردم برای اشتراک در نماز ظهر به مسجد می روند. پس از نماز ظهر رهبر مذهبی "امام" یا "ملای مسجد" از "منبر" به خطبه و موعظه می پردازد.

آذان

روز پنج بار موذن از منارهء مسجد "آذان" می دهد. آذان برای دعوت به نماز است.

نماز

اسلام بیشتر از مذهب است: اسلام راهی برای زندگی کردن است. مسجد پرستشگاه مسلمانان است اما شخص مسلمان می تواند نماز خود را در خانه، مکتب، محل کار و هر جا که است، اجرا کند. نماز به حالت ایستاده، خمیده، نشسته و

سجده ادا می گردد. هنگام نماز مسلمانان سوی کعبه رو می کنند. زمین پاک و پارچه یی به عنوان سجاده یا جای نماز استفاده می گردد.

وضو

قبل از اجرای نماز ما به تطهیر بدن خویش به طریقهء خاص می پردازیم که "وضو" نامیده می شود. هر مسجد محل خاص با آب روان برای طهارت دارد. ما قبل از ورود به مسجد بوت های خود را به عنوان احترام می کشیم. این کار را ما قبل از دخول به خانه نیز انجام می دهیم.

نوازم عبادت

بعضی از مسلمانان قطب نما را جهت یافتن سمت مکه استفاده می کنند. جای نماز فرش خاص برای خواندن نماز است. هنگام نماز برای احترام به خداوند مردان سر شان را با کلاه و زنان با چادر می پوشانند. خوانش قران کریم بعد از خواندن نماز به ما کمک می کند تا آیات آن را حفظ کنیم. حافظ یا قاری قران کسی است که تمام آیات قران کریم را از بر بداند. تسبیح به ما کمک می کند تا نود و نو نام ذکر شدهء خداوند در قران کریم را ذکر کنیم.

رمضان

در طول ماه "رمضان" روزه بر مسلمانان بالغ و سالم فرض است. آنها برای یک ماه از طلوع آفتاب تا غروب آفتاب نه می خورند و نه می آشامند. بخشی از ایام روزه داری برای آگاهی از احوال نادران و گرسنگان است. در طول آخرین روزهای ماه رمضان تعدادی از مسلمانان برای عبادت همه وقت در مساجد مسکن می گزینند.

غذا

مسلمانان از همه خوردنی ها می توانند مستفید شوند، مگر گوشت خوک و گوشت حیوان خفه شده. گوشت سایر حیوانات پس از گرفتن نام الله و جاری ساختن خون حیوان شایسته خوردن یا حلال می گردد. مسلمانان از نوشیدن مشروبات الکولی منع شده اند.

پیامبران و فرشته ها

ما هر روز در نماز شهادت می دهیم: "گواهی می دهم خدایی به جز الله نیست و محمد بنده و فرستنده خدا است." مسلمانان در کنار محمد به موجودیت پیامبران دیگر نیز باور و احترام دارند.

سال مسلمانان

مسلمانان دارای تقویم خاص خود هستند. تقویم مسلمانان از زمان هجرت حضرت محمد از مکه به مدینه تاریخ گذاری شده است. در سال دوهزار عیسوی سال ۱۴۲۱ قمری آغاز گشت. هر ماه قمری از یک هلال ماه نو تا دیگر آن دوام می کند. این به این معنی است که ماه های قمری کوتاه تر از ماه های شمسی اند. اولین ماه سال قمری "محرم" نامیده می شود. محرم هر سال ده تا یازده روز زودتر از سال پیش آغاز می گردد. مسلمانان دارای ایام مذهبی خاص در طول سال اند.

میلاد نبی

این روز مصادف به تولد و مرگ حضرت محمد می باشد. بسیاری از مسلمانان از آغاز ماه سوم قمری به عبادت می پردازند. غذای خاص در اکثر خانه ها پخته شده، نان و حلوا برای فقیران تقسیم می شود. در بعضی ممالک چون کنیا مردم به حرکت دسته جمعی و رقص میان جاده ها می پردازند.

عید فطر

ماه رمضان و ایام روزه داری با طلوع ماه نو قمری خاتمه می یابد. صبح عید با نماز دسته جمعی در مسجد آغاز می شود. سپس مردم به عید مبارکی و خواستن بخشش از همدیگر می پردازند. هدیه یا پول نقد به عنوان عیدی به اطفال داده می شود. (در وطن ما افغانستان معمولاً برای هر دو عید سه روز تعطیل اعلان می گردد.)

عید اضحی

مسلمانانی که برای حج نرفته اند، در ختم ایام حج به نماز عید می روند و تعدادی در "مراسم قربانی" اشتراک می کنند. بعضی ها بز یا گوسفند و بعضی ها گاو یا شتر را قربانی می کنند. گوشت قربانی میان اهل خانواده، خویشاوندان و مردم فقیر تقسیم می گردد. این مراسم مسلمانان چون یهودان به خاطر بیاد آوری روزی است که حضرت ابراهیم حاضر به کشتن پسرش به امر خدا گشت.

مراسم عاشورا

در روز دهم ماه محرم مسلمانان شهادت "امام حسین" نواسهء حضرت پیامبر و یاران وی را در دشت "کربلا" به خاطر می آورند. اکثر مسلمانان این روز خاص را روزه می گیرند.

نشوونما

ما از هنگام تولد نه تنها جزیی از خانواده خویش محسوب می گردیم، بلکه جزیی از خانواده بزرگ اسلام به حساب می آییم که "امت" نامیده می شود.

تولد

طفل هدیه خداوند است. از همین سبب به زودترین فرصت باید در جمله ایمان داران داخل گردد. پس از شستشوی نوزاد آذان اول به گوش راست و باز به گوش چپ او زمزمه می شود. آنگاه طفل نامگذاری می گردد. در بعضی ممالک قطره یی عسل، یا توتیه گک قند بالای زبان نوزاد گذاشته می شود تا زندگی اش شیرین گردد. در بعضی ممالک در روز هفتم برای طفل اسم مسلمانی انتخاب می گردد. آنگاه موی های سر او را می تراشند و به اندازه وزن آن به محتاجین نقره می دهند. نوزادان پسر ختنه می گردند.

خواندن و نوشتن

آموختن دانش برای زن و مرد فرض است. طفل معمولاً قبل از رفتن به مکتب به مسجد می رود تا از امام مسجد خواندن قرآن کریم را به زبان عربی بیاموزد. (بسیاری اطفال در مملکت ما افغانستان به همین طریق با سواد می شوند.)

بلوغ

معمولاً از سن سیزده سالگی توقع می رود تا اطفال تعلیمات اولیه دینی را تکمیل کرده، متوجه رفتار و گفتار خود در اجتماع باشند. اطفال نه تنها در مسجد و مکتب بلکه در خانه و اجتماع نیز آداب دینی را می آموزند.

مراسم ازدواج

با آنکه زن حق انتخاب همسر خود را دارد و ازدواج اجباری در دین اسلام منع است، اکثریت ازدواج های اسلامی به اساس سازش میان خانواده ها صورت می گیرد، یا حداقل موافقت خانوادگی شرط ازدواج سالم و پایدار را می سازد. مراسم ازدواج می تواند مختص به مراسم "نکاح" باشد که توسط ملا به موافقه عروس و داماد بسته می شود. اما اغلب پس از مراسم نکاح جشن عروسی با غذا، موسیقی و پای کوبی خویشاوندان و دوستان آغاز می گردد.

مراسم عزاداری

میت پس از شستشو میان پارچه سفید به اسم کفن پیچانیده شده، با تابوت یا بدون تابوت به زودترین فرصت آماده دفن می گردد. مسلمانان باور دارند مرده ها روزی به امر خدا زنده شده و جوابگوی نیک و بد خویش خواهند بود. نیکوکاران به بهشت و بدکاران به دوزخ خواهند رفت. این روز "قیامت" یا رستاخیز نام دارد.

اسلام در دوردور جهان

اسلام در شرق میانه در کشور عربستان سعودی آغاز گشت و اکنون پس از عیسویت دارای بیشترین تعداد پیرو در دنیا می باشد. کمترین تعداد مسلمانان در اروپا و امریکا زندگی می کنند، اما نفوس شان در این دو قاره نیز رو به افزایش است.

در سال ۱۹۳۰ در ایالات متحده امریکا رهبری مذهبی سیاه پوست به اسم "الیاژه محمد" جنبشی را به اسم "مسلمانان سیاه" یا "امت اسلام" آغاز کرد. آنها عقاید خویش را داشتند. یکی از پیروان مشهور آنها "مالکام ایکس" است. او آنها را ترغیب کرد تا عقاید اسلامی را چنانچه در جهان معمول است، بپذیرند.

کلمه "سونی" به معنی اکثریت است. از هر پنج مسلمان چهار آن پیرو طریقت سنت است. آنها راه و روش پیامبر اسلام را دنبال کرده، باور دارند، خلیفه یا رهبر مسلمانان باید توسط مردم انتخاب شود.

مسلمانان "شیعه" باور دارند پیشینه خلیفه یا رهبر مسلمانان باید به خانواده حضرت محمد و داماد او حضرت "علی" برسد. مسلمانان شیعه دارای سابقه شهادت در راه ایمان خویش می باشند.

شاخه خوردی از مسلمانان را "صوفیان" تشکیل می دهد. موسیقی، ضرب و سماع جز عبادت آنها را می سازد. "درویشان" جز صوفیان اند. آنها هنگام سماع با آوای نی به دور خویش چون سیاره ها به دور خورشید می چرخند. (بنیانگذار سماع مولانا جلال الدین بلخی مشهور به رومی می باشد.) اکثر صوفیان و درویشان در کشور ترکیه زیست دارند.

آئین هندو

آئین هندو بزرگترین دین کشور هندوستان است. (نام اصلی آیین هندو "سناتم دهرم" است.) این دین بنیان گذار ندارد و در بر گیرنده بسیاری از مذاهب، باورها و عادت های باستانی است. ما کتاب واحد نداریم. کتاب های مقدس ما حاوی داستان، مناجات، دعاییه و شعر می باشد. منحیث شخص هندوباور ما خدا و الهه های خویش را عبادت می کنیم. ما به تجدید جسم و تناسخ در جسم تازه باور داریم. هندوها می کوشند با اجرای اعمال نیکو در حیات تازه خویش زندگی بهتر داشته باشند.

نماد

مشهورترین نماد دین هندو "اوم" است که به معنی "همه چیز" - گذشته، حال و آینده می باشد. نماد های دیگر ما شامل حیوانات، خدایان و الهه ها است. مانند "هنومان" که میلیون ها سال پیش زندگی می کرد و چهره ظاهریش مرکب از انسان و میمون بوده است یا "شیوا" با گاو نر. در هندوستان گاو حیوان مقدس است و ذبح نمی گردد. به صورت عموم هندوها گوشت خوار نبوده، سبزی خور اند.

خدا و الهه ها

هندوها به خدای واحد باور دارند، لیکن به پرستش تعدادی زیادی از خدایان و الهه ها می پردازند. به باور ما آنها اشکال گوناگون خدای یگانه اند. یکی از خدایان به اسم "کریشنا" به خاطر خوش طبعی خویش دارای محبوبیت زیاد است. او منحیث مردی جوان باری لباس تعدادی از دختران زیبا را گرفت و بالای درخت گذاشت. او آنها را وادار ساخت تا برای گرفتن لباس خود نزد او بیایند. به باور هندوان معنی داستان این است که ما باید نزد خدای خود با روح و اندیشه برهنه بیاییم، بی آنکه چیزی را بخواهیم از او پنهان کنیم. تندیس کریشنا اغلب او را در حال نواختن توله نشان می دهد.

زیارتگاه ها و پرستشگاه ها

در تمام نقاط هندوستان در شهرها، دهات و کناره های سرک زیارتگاه ها قرار دارد. پرستشگاه یا "مندر" خدایان نیز در همه جا است. لیکن مقدس ترین جای عبادت هندوان در خانه شان قرار دارد. ما در گوشه یی از خانه خویش جای مقدس یا "پوجا" برای عبادت داریم. در زیارتگاه ما تندیس کریشنا و هیکل خورد "گنیش" یا "گنیشا" برای چانس خوب وجود دارد. در پیشروی زیارتگاه معمولاً بخور خوشبو، کاسه یی آب، یک زنگ و یک گل گذاشته می شود. تعدادی در آنجا نماد "اوم"، "مندلا" برای تفکر و عبادت، تسبیح و خوردنی های چون شیرینی و میوه تازه می گذارند. این اشیا نشاندهنده آن است که ما همه چیز خود را به خدا پیشکش می کنیم.

اماکن مقدسه

بسیاری از جای های که به نوعی با خدایان هندو ارتباط دارد، در هندوستان مقدس است. یکی از جای های مقدس شهر "بنارس" است. در آنجا ما در آب مقدس دریای "گنگا" آبتی می کنیم و نماز می خوانیم. زیارت اماکن مقدس جزئی از وظایف دینی ما است و ما با اجرای آن به قوت ایمان خویش می افزاییم. در اماکن مقدس معمولاً می توان معلم مذهبی یا "گرو" را ملاقات کرد. این مردان مقدس به اجرای وظایف دینی، سرایش سرود ها و خوانش مناجات کتاب های مقدس مشغول اند.

نشوونما

هندوها در چهار گروه طبقاتی می توانند به دنیا بیایند: برهمن، کهشتریا یا کهتری، ویشوا، شودر. هر یک از این گروه ها دارای رسم و رواج ها و عادات خویش اند. اما جشن های مذهبی برای همه ما یکسان است.

تولد

تولد در آیین هندو آغاز زندگی تازه است. معمولاً نوزاد بعد از تولد شستشو شده، موهای سرش تراشیده می شود و نماد "اوم" با عسل بر زبان وی ترسیم می گردد. در سن دوازده سالگی پسر برهمن (یا طبقه روحانی که امور مذهبی را در آیین هندو به پیش می برد) در مراسم خاص اشتراک می کند. لباس او ساده و پارچه پی کتان سفید است که بالای شانه اش گره می خورد. در این روز به پسر تحفه مقدس داده می شود و او نیز به معلم مذهبی خویش حلقه گل تازه هدیه می دهد.

مراسم ازدواج

در مذهب هندو اکثر والدین برای فرزندان خویش همسر زندگی شان را می یابند. زیرا ازدواج امری مهم بوده تنها پیوند دو نفر نه بلکه پیوند دو خانواده است. در مراسم ازدواج عروس و داماد زیر سایبان می نشینند. دست های راست آنها با نخ زرد با هم بسته می گردد. آنها سه بار به دور آتش می گردند و با هم هفت قدم یکجا بر می دارند. این هفت قدم برای روزی، قوت، ثروت، بخت، کودکان، فصول و دوستی جاودان است.

مراسم عزاداری

معمولاً میت در بیست و چهار ساعت اول سوختانده می شود. میت پس از شستشو در پارچه سفید پیچانیده می شود. عزاداران نیز لباس سفید می پوشند. پسر یا خیشاوندی نزدیک آتش را می افروزد. خاکستر میت جمع آوری شده و به دریا پاشیده می شود. به باور ما پس از سوختاندن جسد، روح می تواند در بدن تازه حلول کند.

جشن های مذهبی

جشن های مذهبی آیین هندو از جمله شادترین و رنگین ترین جشن های مذهبی بوده و ما دارای زیادهترین روز های خاص هستیم.

اواخر دلو، هولی

جشن "هولی" جشنی بهار و مرسوم در نواحی شمال هندوستان است. این جشن دو تا سه روز دوام می کند. در این جشن شاد و رنگارنگ دوران کودکی کریشنا تجلیل می شود. مردم زن و مرد و خورد و بزرگ از خانه ها بیرون آمده، با رقص و آواز و موسیقی بر همدیگر آب و پودر رنگه می پاشند. آتش بزرگ برافروخته می گردد. تعدادی با آتش ناریل سرخ می کنند. تعدادی هم با اطفال خود به دور آتش می چرخند.

آغاز سنبله، جشن تولد کریشنا

از آنجا که می گویند کریشنا در نیمه شب به دنیا آمده است، بعضی از هندوان با بیدار خوابی و شب نشینی به استقبال جشن "جنم اشمی" می روند. در تعدادی از خانه ها تندیس کریشنا را میان گهواره می گذارند.

سنبله، جشن "دوسرا"

این جشن در شمال هند پس از موسم بارندگی شدید یا "مانسون" تجلیل می گردد. در هر یک از نه شب جشن یکی از چهره های الهه "دورگا" به نمایش گذاشته می شود. در آخرین روز تصویر پادشاه اهریمنی "راون" به آتش کشیده می شود تا پیروزی دورگا را بر اهریمن نشان بدهد.

میزان، عقرب، دیوالی

جشن روشنایی برای یک هفته تمام دوام می کند. ما با برافروختن چراغ های تیلی خواستار دعای خیر و برکت "الکشمی" الهه ثروت می گردیم. مردم خانه های خود را با گلهای تازه تزئین می کنند و شیرینی های خوشمزه می پزند. در این وقت سال دکانداران در آمد سالانه خود را حساب کرده، قرض های خویش را می پردازند و برای خود چانس خوب در تجارت سال آینده می خواهند.

آئین بودا

ما بودایی ها باور داریم، بنیانگذار ما "بودا" راه و روش درست زندگی را به ما نشان داده است. بودا به موجودیت خدا باور نداشت و ما نیز خدا یا بودا را پرستش نمی کنیم. ما به بودا احترام داریم و می کوشیم تعلیمات او را عملی کنیم. بودایی ها گوشت خور نیستند. آنها باور به رفتار احترام آمیز در برابر همه موجودات زنده را دارند.

بودا

"سیدارتا گواتما" در حدود دوهزار و پنجمصد سال پیش در شمال هند می زیست. او شاهزاده یی بود که به امر پدرش با ناز و نعمت در قلعه در بسته به سر می برد تا از مشکلات زندگی باخبر و متأثر نگردد. روزی سیدارتا از قلعه بیرون آمد و مردی پیر و بیمار را دید. آنگاه با جنازه مردی روبرو شد و سپس مردی مقدس از برابرش گذشت.

سیدار تا قصر را ترک گفت و به تفکر و ریاضت پرداخت. او در جستجوی راهی بود تا به رنج بردن انسان خاتمه بدهد. او به آگاهی عمیق و روشنایی فکری رسید و بودا شد.

نیروانا

رسیدن به "نیروانا"، احساسی عمیق از سرور آرامش و آزادی، نهایت آرزو و هدف هر پیرو بودا می باشد. بودایی ها عقیده دارند، رسیدن به نیروانا رستن از حلقهء تولد، مرگ و تولد دوباره است. ما فکر می کنیم مرگ پایان زندگی نیست، بلکه آغاز زندگی نو است. انسان می تواند بارها به دنیا بیاید و بارها بمیرد.

نماد

مهمترین نماد بودایی چرخهء یی با هشت میله است. هشت میله نشاندهنده هشت گامی است که بودا در نخستین موعظه خود از آن ها سخن گفت. این موعظه او به اسم "چرخش چرخه" شهرت دارد.

هشت گام عبارتند از:

۱ مهربانی و شفقت

۲ زندگی خردمندانه

۳ **Awareness of others** (من نتوانستم مفهوم درست بگیرم. اگر دوستی بتواند در این مورد روشنایی بیندازد،

ممنون می شوم.)

۴ گفتن حقیقت

۵ خلوت و تفکر

۶ آگاهی بر رنج

۷ اندیشهء غیر خودخواهانه

۸ عدم خشونت

اندیشه و تفکر

برای رسیدن به نیروانا، خلوت، تمرکز و تفکر عمیق مذهبی "میدیتیشن" لازم است. این کار عملی دشوار بوده، سال ها تمرین و ریاضت به کار دارد تا به پایهء اکمال برسد. تعدادی از بودایی ها برای تمرین ساعت ها تنها به یک شی مانند "تانکا" تکه یی که نمادها بالای آن سوزن کاری شده است، خیره می شوند یا کلمه یی را به تکرار بارها و بارها می گویند. معابد و صومعه ها دارای اتاق خاص برای خلوت می باشد. همچنان مراکز خاص تمرکز فکری وجود دارد که گاه مردم برای ماه ها در آن اقامت می گزینند.

در خانه ها در گوشه مقدس که مختص به تمرکز فکری است، معمولاً این اشیا به چشم می خورد: تصویر یا پیکرهء بودا. زنگ های کوچک، کاسه های آب، چوب های خوشبو و تانکا.

نماز و دعا

بسیاری از بوداییان به نماز و دعا نمی پردازند، زیرا خدایی نیست تا بخواهیم به او نماز بخوانیم. در "تبت" "چرخه دعا" و "بیرق دعا" وجود دارد. بوداییان تبت عقیده دارند، با چرخاندن چرخه یا شور دادن بیرق می توان افکار خوب را در جهان پراکنده ساخت.

تارک دنیا

در ممالکی چون نیپال و تبت، پسر بچه های بودایی برای چند ماه تارک دنیا، "راهب" یا "مانک" می شوند تا به روشنایی دست بیابند. والدین پسران خود را به مراسم خاص می برند که در طی آن سرهای ایشان تراشیده می شود و ردای ساده راهبان به رنگ نارنجی یا سرخ به او پوشانیده می شود. دختران بودایی نیز می توانند به عین طریق برای مدتی کوتاه ترک دنیا نموده و "راهبه" شوند.

اماکن مقدس

صومعه یا "سنگا" محل مهم برای ما است. در هر صومعه زیارتگاهی با پیکره بودا وجود دارد. در برابر پیکره بخور خوشبو، گل های تازه و شمع می گذاریم. معمولاً والدین نوزاد را به صومعه می برند تا توسط راهبی متبرک گردد. عروس و داماد نیز برای متبرک شدن به آنجا می روند. صومعه های ما جایی است که در آن استادان بودایی به خاک سپرده شده اند یا آثار مقدس بودا در آنجا نگهداری می گردد. صومعه ها اکثر به شکل گنبد های زنگ مانند یا بتکده های مخصوص به سبک "پاگودا" که در چین و جاپان معمول اند، ساخته می شود. پیکره های بودا برای کمک به تمرکز فکری عمیق در صومعه وجود دارد. این پیکره ها بودا را در حالت چهار زانو نشان می دهد. دست های بودا می تواند حالت های مختلف داشته باشد که تفکر عمیق، بخشایش و یا دست یابی به روشنایی معنی می دهد. بعضی از کوه ها و درختان در نیپال و تبت جز اماکن مقدس اند.

دالی لاما

یکی از استادان بزرگ امروزی دین بودایی "دالی لاما" می باشد. او قبل از اشغال تیبِت به وسیله چین، رهبر بوداییان تبت بود. او اکنون در هند زندگی می کند اما بیشتر اوقات مشغول سفر و سخنرانی است.

چشن ها

اکثر جشن های بودایی در زمان ماه نو یا ماه کامل تجلیل می گردد. در جای های مختلف کره زمین مراسم جشن تولد بودا در زمان های مختلف برگزار می شود. جشن زمانی است برای شادمانی، مهربان بودن و رسیدگی به تهی دستان.

حوت، حمل، سال نو بودایی

سال نو زمان پاک کاری و شستن اعمال بد است. در تایلند در این روز مردم به راهب ها و راهبه ها غذا می دهند. در سریلانکا مردم به بتکده های دندان بودا گل تازه می آورند. در جاپان نیمه شب زنگ ها به صدا در می آید. هر ضربه زنگ باید یکی از عیوب ما را کم کند. بودایی ها در این زمان به زندگی بهتر می اندیشند.

ثور، جوزا، جشن "ویساک"

در این جشن تولد، رسیدن به روشنایی و مرگ بودا هر سه توام با هم تجلیل می گردد. مردم به همدیگر کارت تبریکی می فرستند و معابد را با چراغ ها زینت می کنند. بعضی از بودایی ها تمام شب را به ریاضت و تفکر عمیق می پردازند.

سرطان، اسد، جشن دندان بودا

این جشن مشهور بوداییان سریلانکا است. راهبان در جشن سهم نمی گیرند، اما حرکت دسته جمعی صد فیل را با دهل نوازان و رقصان و مردم نظارت می کنند. دندان بودا در محفظه مخصوص بالای یکی از فیل ها که با روپوش زیبا مزین شده، در تمام شهر حمل می گردد.

آئین سیکه

آئین سیکه حدود پنجمصد سال پیش در شمال هند توسط مردی جوان به اسم "نانک" به وجود آمد. پیرو دین سیکه باید تابع تعلیمات ده آموزگار دانا یا "گورو" باشد. ما به موجودیت خدای یگانه باور داریم و باور داریم تمام انسان ها با هم مساوی هستند.

وقتی ما پانزده سال داریم، می توانیم به اجتماع سیکه ها یا "خالصه" اشتراک کنیم. در این زمان ما مراسم "امریت" را به جا می آوریم که در طی آن سوگند می خوریم تعلیمات دین خویش را تعقیب کنیم.

گورو نانک

نانک (۱۴۶۹-۱۵۳۹) در خانواده هندو مذهب در هندوستان (در بخشی از خاک فعلی پاکستان) به دنیا آمد. او شخصی کنجکاو و مشتاق علم الهی بود. او به سفرهای زیاد پرداخت و در شرق تا تبت و در غرب تا بغداد و مکه رفت. می گویند هنگامی که نانک سی سال داشت ناپدید شد و گمان می رفت هنگام آبتنی صبحگاهی در دریاچه غرق شده است. روزی که نانک به خانه برگشت گفت: "نه هندویی است و نه مسلمانی." از این روز او به تعلیم عقاید خویش پرداخت که دوستی میان تمام ادیان و نکاتی مشترک میان آئین هندو و اسلام داشت. خواهر او "بی بی نانکی" از جمله اولین دو کسی بود که به او ایمان آورد. گورو نانک آموزگاری دانا و رهبری روحانی توانا بود. پیروان او با هم زندگی کرده و با هم غذا می خوردند. این برای آن بود تا نشان بدهند همه با هم مساوی هستند. یکی از گفته های گورو نانک این است: "حقیقت بلند مرتبه است، اما از آن بالاتر زندگی صادقانه است."

پنج کاف

مردان سیکه بالای سر خویش دستار می بندند. این یکی از نشانه ها و علایمی است که نشان می دهد او متعلق به دین سیکه می باشد. "پنج کاف" پنج لغت است که به زبان پنجابی به (ک) شروع شده و مرد بالغ سیکه آنها را با خود حمل می کند:

۱ "کیس" موی و ریش قطع ناشده

- ۲ "کنگا" شانه کوچک چوبی
 ۳ "کیرپان" قلمه کوچک
 ۴ کره پولادین (یادآور یگانگی خدا)
 ۵ "کھچه" یا "کھچره" زیر شلواری مخصوص یا نیکر پاچه دار.

نماد

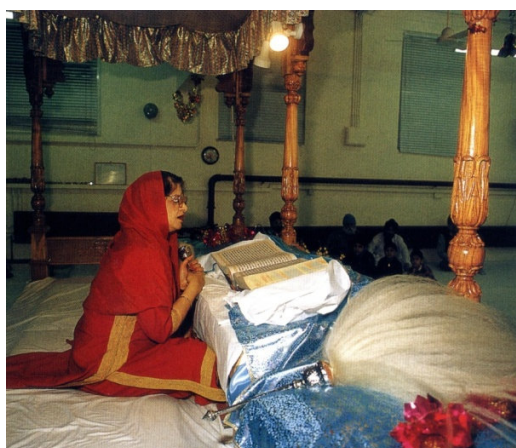
نماد مشهور دین سیکه شمشیر دو لبه است که نشاندهنده قدرت حقیقت می باشد.

اماکن مقدس

معبد طلایی در در "امریتار" هند مکان مقدس است. اغلب پیروان این دین حداقل یکبار در عمر خود به آنجا می روند. این معبد توسط گورو پنجم به اسم "ارجن" ساخته شده است که صد سال بعد از "گورو نانک" می زیست. این معبد زیبا توسط آب احاطه شده است. آبتنی در این آب بخشی از عبادت را می سازد. دروازه های معبد به چهارسو باز است. این دروازه های به شکل نمادین نشان می دهد که معبد به روی نه تنها پیروان سیکه بلکه مردمانی باورمند به ادیان گوناگون باز می باشد.

در گوردواره

محل پرستش آیین سیکه یا "گوردواره" به معنی "دروازه خانه گورو یا مرشد" است. کتاب مقدس سیکه "گورو گرنته صاحب" در اینجا نگهداشته می شود. این کتاب حاوی تعلیمات ده گورو نخستین می باشد. کتاب در زیر سایبان مخصوص، بالای میز میان نازبالت ها و پارچه های مرغوب گذاشته شده است. هر کس از زن و مرد می تواند، بیاید و کتاب را با صدای بلند و خوش بخواند. در کنار او شخصی وظیفه باد زدن با "چوری" را به عهده می گیرد. این برای آن است تا نهایت احترام به کتاب نشان داده شود. مراسم مذهبی شامل سرودهای روحانی، خوانش کتاب مقدس و شنیدن موعظه بر اساس یکی از موضوعات کتاب است. هنگام دخول به گوردواره ما کفش های خود را می کشیم و سر خود را به نشانه احترام می پوشانیم. ما به سوی جایگاه کتاب رفته، تعظیم کرده، پول، شیر یا خوردنی به عنوان پیشکش تقدیم می کنیم. آنگاه زن و مرد زیر یک سقف، اما مردها به یک قطار و زن ها در قطار دیگر بر زمین می نشینیم. مراسم مذهبی می تواند برای ساعت ها دوام کند. در طی آن مردم می آیند و می روند.

لنگر

گورودواره تنها محل پرستش نیست، بلکه محل تجمع مردم نیز می باشد. آشپزخانه گورودواره که به نام "لنگر" یاد می شود، تقریباً همیشه فعال است و در آن اعضای "خالصه" غذایی را می پزند که توسط تمام حاضرین صرف می گردد. آنها با هم حرف می زنند، کار می کنند، موسیقی می نوازند، غذا می خورند و از صحبت همدیگر مستفید می شوند. احساس تعلق به همدیگر و به خانواده بزرگ مشترک یکی از نکات قوت دین سیکه می باشد.

رسم و رواج

سیکها ها روز عبادت مخصوص در هفته ندارند. آنها به عبادت روزمره می پردازند که معمولاً شامل خوانش منتخباتی از کتاب مقدس است. سیکها ها با اشتراک در خدمات گورودواره به خدمت اجتماعی به همدینان خویش می پردازند.

مراسم تولد

ما خواهر نوزدم را به گورودواره می بریم تا شکران خدا را به جا آورده و برای خواهرم صحت و سلامت بخواهیم. ما به دقت به اولین کلمه خوانده شده از کتاب مقدس گوش می دهیم. اولین حرف اولین کلمه اولین حرف اسم خواهرم را خواهد ساخت. این حرف با (پ) شروع شد، پس ما اسم او را "پریتم" گذاشتیم. اسم وسط او چون همه دختران سیک "کاور" خواهد بود که به معنی شاهدخت است. اسم وسط همه پسران سیک "سنگه" می باشد که شیر معنی می دهد. استفاده از نام های مشترک برای آن است تا ما همه خود را عضو خانواده مشترک به حساب بیاوریم.

مراسم ازدواج

خانواده های سیکه به جوره های جوان کمک می کنند تا همدیگر را بیابند. پدر عروس برای عروس، داماد و جایگاه کتاب حلقه های گل می آورد. او گوشهء چادر سر دخترش را با گوشهء شال سر شانهء داماد گره می زند. آنگاه عروس و داماد چهار بار دور کتاب مقدس می چرخند.

مراسم مرگ

آیین سیکه به تولد دوباره یا تناسخ ارواح باور دارند. آنها جسد میت را می سوزانند و گاه نیز به خاک می سپارند. خاکستر میت به آب روان سپرده می شود. عزاداران لباس سفید بر تن می کنند. در گورودواره ختم کتاب مقدس صورت می گیرد. این کار می تواند روزها طول بکشد. در طول این ایام عزاداران تا می توانند به گورودواره می روند و برای هر روز غذا را در لنگر تهیه می بینند.

مراسم و جشن ها

برای من مانند تمام اطفال جهان خوشترین ایام سال و خوبترین بخش دین ما زمان جشن و خوشی است.

حمل، جشن "بیساکي" یا "ویساکي"

در پنجاب واقع شده در شمال هندوستان این جشن سال نو است. سال ها قبل در این روز از مردان ما خواسته شد تا "پنج کاف" را مراعات کنند. مراسم "امریت" و اشتراک به "خالصه" اغلب در همین زمان صورت می گیرد.

میزان، جشن "دیوالی"

در این فیستوال چار روزه داستان ششمین گورو "هرگوبند" بازگویی می شود. او حاضر نشد از زندان بیرون بیاید، مگر آنکه پنجاه و دو شاهزاده اسیر هندو مذهب نیز با وی رها گردد. جشن دیوالی میان هندوباوران و اهل سیکه مشترک است. ما در خانه ها و در گورودواره چراغ های تیلی و برقی را می افروزیم. به اطفال از سوی خویشاوندان شان هدیه داده می شود.

میزان، عقرب جشن تولد گورو نانک

در این روز کتاب گورو گرنتھ صاحب بر دوش پنج مرد حمل می گردد. عدد پنج نشاندهنده "پنج سیکه نخستین" است که حاضر بودند در راه تعلیمات گورو نانک بمیرند. موزیک، شادمانی و سخنرانی جز مراسم این روز است. هنگام بازگشت به گورودواره کتاب مقدس خوانده می شود.

اواخر دلو، جشن "هولا موهالا"

این جشن همزمان با جشن هولی هندیان است. مردان سیک به مسابقه های رزمی می پردازند و مهارت خود را در پهلوانی و جنگجویی نشان می دهند. بزرگترین تجمع مردم در "انندپور" هند صورت می گیرد.

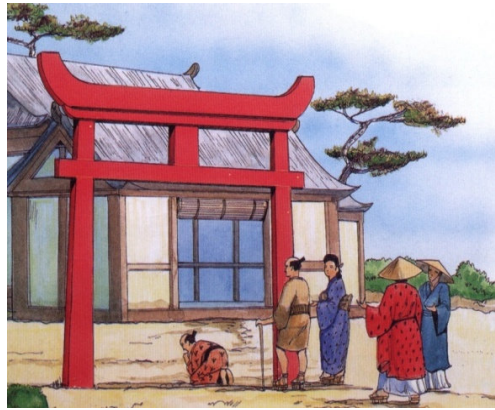
آئین شینتو

"شینتو" به معنی "روش خدایان" است. این دین که بسیار قدیمی تر از دین بودایی است، تنها در جاپان تمرین می شود. ما باور داریم که خدایان جزایر جاپان را به طور خاص آفریده اند. ما باور قوی به قدرت ارواح یا "کمی" داشته، احترام زیاد به رهبران و کهنسالان خویش داریم. بسیاری از مردم جاپان خود را پیرو دین شینتو جمع دین بودایی می دانند.

رسم و رواج

بزرگترین بخش باور شینتو اهمیت خانواده، رسم و رواج و خود را جزیی از اجتماع محلی دانستن است. در خانواده ما هنگامی که طفلی به دنیا می آید، جوانی ازدواج می کند یا پیری می میرد، ما مراسم شینتو را با همه اعضای خانواده، دوستان و همسایه ها برپا می کنیم. ما به زیارتگاه محلی می رویم تا عبادت کنیم. قبل از ورود به زیارتگاه برای طهارت ما دست های خود را می شوئیم و دهن خود را آبکش می کنیم.

عبادت

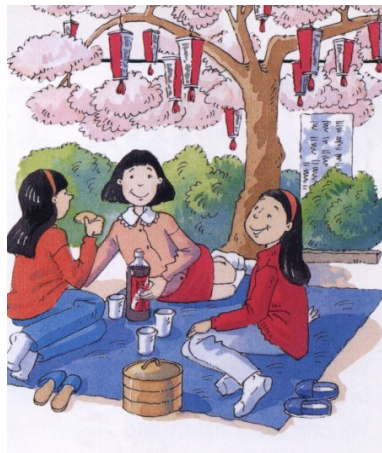
در مذهب شینو خدایان زیاد وجود دارد. برای عبادت آنها زیارتگاه‌ها در ارتفاع کوه‌ها ساخته شده است. هر قریه زیارتگاه یا معبد خود را دارد. بعضی از زیارتگاه‌ها بزرگ است و به اسم "خانه‌های خدا" یاد می‌شود. در وسط زیارتگاه "بدن خدا" قرار دارد. این می‌تواند چیزی بسیار ساده چون آئینه یا سنگ ریزه باشد. زیرا به باور ما قدرت روانی خدا می‌تواند در همه چیز تجلی کند: سنگ، باد، نباتات، حیوانات و انسان (چه زنده، چه مرده). ما در خانه‌های خویش زیارتگاه کوچک به اسم "کمی-دانه" داریم که در آنجا هر روز به عبادت می‌پردازیم. پیشکش ما برنج، نمک، آب و در روزهای خاص میوه و انواع مختلف غذا است.

چشن‌ها

چشن در جاپان توام با تشریفات مذهبی و سرور است. "متسوری" همزمان به معنی عبادت روزمره و ایام خاص چشن است. بزرگترین متسوری چشن سال نو است. در این چشن ارواح به وسیله رقص، موسیقی و مناجات فراخوانده می‌شوند. هر زیارتگاه روز خاص خود را برای "کمی" خود دارد. به باور ما ارواح زندگی نور را به هدیه می‌آورند.

حمل، چشن شگوفه آلبالو

چشن شگوفه آلبالو از ایام قدیم در جاپان تجلیل می‌گردد. شگوفان شدن این شگوفه‌های لطیف صورتی رنگ برای ما نماد مباحثات و امیدواری است. زیباترین درختان آلبالو در زیارتگاه‌های کهن شینو یا در کوه‌های مقدس چون کوه "فوجی" قرار دارد. در این روز ما بیرون از خانه به پارک‌ها می‌رویم، شراب برنج می‌نوشیم و وقت را خوش می‌گذرانیم.

فوس، چشن "شب شی شی بو"

این یکی از جشن های مشهور ما است که در آن اجسام بزرگ به روی آب شناور می شوند. از جمله یک اتاقک آذین شده و آراسته که حاوی "کمی" است، جاده به جاده برده می شود. به دنبال آن رهبران روحانی می آیند. در بالای سر آنها آتشبازی صورت می گیرد. در اخیر این اتاقک به کمک ده ها نفر که طناب ها را می کشند، در آب شناور می گردد.

مراسم "شیچی - گو - سن"

این به معنی هفت- پنج- سه است. هنگامی که دخترکان سه ساله یا هفت ساله هستند و پسرکان پنج ساله در این جشن اشتراک می کنند. اطفال لباس نو می پوشند. دخترکان معمولاً "کیمونو" ردای جاپانی را که در پشت با کمر بند پهن بسته می شود، بر تن می کنند. ما با والدین خود به زیارتگاه می رویم و دعا می کنیم تا تندرست و قوی بزرگ شویم.

آئین دوئیزم

"دوئیزم" مذهب چینایی است. "دو" نهاد چینایی برای پیروی از این طریقت است. ما می توانیم راهی را در زندگی برگزینیم که به ما نشان بدهد نیروی طبیعی واحد همه چیز را با هم پیوند می دهد. ما چندین کتاب مقدس داریم. مشهور ترین آن "تنو تی چینگ" بیشتر از هزار سال پیش نوشته شده است. پیروان دوئیزم می کوشند زندگی خود را به خوبی بگذرانند، بی آنکه به دیگران بدی برسانند. ما از بیماران مراقبت کرده و به فقیران غذا می دهیم. برای ما طبیعت و زیبایی جهان اهمیت دارد.

ین و یینگ

هم آهنگی، همسازی و توازن دین دوئیزم در نماد "ین-ینگ" تبارز یافته است. ین ماده است، ینگ نر. این اضداد با هم یکجا شده یک تن واحد را می سازند. ما باور داریم ین در درازترین روز تابستان و یینگ در کوتاه ترین روز زمستان به دنیا آمده است. فصول سال مانند چرخه زندگی تمام موجودات زنده جز یک چرخه یا دوران گردش اند.

تای-چی

"تای-چی" مانند ورزش به نظر می رسد، اما بیشتر از تمرین ورزشی است. "تای" به معنی نیرو یا قوتی است که در تمام چیز وجود دارد. "چی" جریان انرژی است. هنگام اجرای تای - چی ما نیروی درونی خویش را با جریان انرژی یکی کرده و آن را مبدل به قوه یگانه می سازیم. مانند زمان عبادت یا تفکر عمیق ما حواس خویش را به تنفس و حرکات خویش تمرکز می دهیم.

کنفوسیوس

"کنفوسیوس" نویسنده‌ی بود که دو هزار و پنصد سال پیش می‌زیست. او آموزگاری دانا بود و برای حکمرویان چین اندرزنامه نوشت. آموزش او این بود که "دو" - یگانگی و توازن - از نظم و احترام در برابر دیگران به وجود می‌آید و نیکی و محبت نتیجه رفتار و سلوک درست است.

جشن‌ها

ما جشن‌ها را دوست داریم. بخصوص جشن سال نو خود را در ماه دلو. این جشن مصادف است با دیدار و گزارش "خدای آشپزخانه" از هر خانه. پس هیکل‌های او و سایر طلسم‌ها در خانه‌ها چیده می‌شود و لوحه "بخت خوش" بر دروازه‌ها آویزان می‌گردد. در جشن نیمه‌خزان به هزاران فانوس برافروخته می‌گردد.

جوزا، جشن قایق‌اژدها

در این روز مقام یکی از شخصیت‌های مذهبی* تجلیل می‌گردد که آنقدر از ستم و یکه‌تازی امپراطور به جان آمد که خود را در آب غرق کرد. مسابقه قایق‌رانی اژدها برای به خاطر آوردن او و نجات جسمش می‌باشد. می‌گویند در آن زمان یک "دمپلینگ" - غذای مخصوص چینیایی- به دریا انداخته شده بود تا ماهی جسم او را نخورد. تا امروز مردم به هزاران دمپلینگ را ساخته و می‌خورند.

اسد، سنبله، جشن اشباح گرسنه

اهریمنان و اشباح در دین ما جای مهم خود را داشته و رهبران روحانی ما در قصه‌های ما با آنها می‌جنگند. در این جشن تصور می‌شود که دروازه‌های زیر زمین گشوده شده و اشباح به روی زمین سرگردان شده‌اند. بعضی از اشباح ناخشنود‌اند، زیرا خانواده‌ی بی‌دارند که او را به یاد بیاورد. در این جشن به اشباح ناخشنود پول، خانه‌های کاغذی، میوه و لباس پیشکش می‌شود. ما آتش می‌افروزیم و پیشکش‌ها را در آن می‌سوزانیم تا دودش به اشباح برسد.

سایر ادیان

آئین زرتشتی

من پیرو زرتشت پیامبر آریایی (متولد در محدوده جغرافیای فعلی افغانستان) هستم. می گویند زرتشت یگانه نوزادی بود که هنگام تولد عوض گریه خنده کرد. نیاکان من بیش از هزار سال پیش به سوی هند مهاجرت کردند. ما باور داریم هر انسان در برابر اعمال خوب و بد خویش مسوول می باشد. تنها انسان های نیک کردار به بهشت می رود. آتش برای ما نماد خدا است. ما در "آتشگاه" دارای تشریفات مذهبی خاص برای دستیابی به خلوص و پاکیزه گی می باشیم.

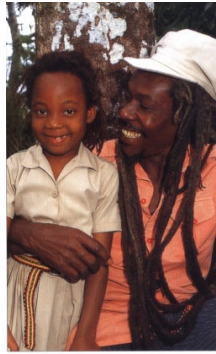
آئین جینیسم

من عضوی از ادیان خرد هند هستم. ما باور داریم هر آنچه از خوب و بد که می کنیم بر زندگی ما تاثیر دارد. ما به تولد دوباره عقیده داریم. عدم موجودیت خشونت "ایمسا" نزد ما اصل عمده است. ما حیوانات را برای استفاده از گوشت شان نمی کشیم. ما سبزی خور هستیم. بعضی از راهبان دین ما بر چهره خود نقاب می گذارند، آب را پس از صاف کردن آن می نوشند و راه خویش را قبل از پا گذاشتن جارو می کشند. این به خاطر آن است تا مبادا موجودی ریزه را به صورت غیر عمدی و به شکل تصادفی از بین ببرند. اطفال از سن هشت سالگی می توانند تارک دنیا شوند. تمام شهرهای دارای پیروان "جین" دارای معبد می باشد و ما هر یک در خانه محل مقدس خود را داریم. ما این محل را با گل های تازه و مجسمه آموزگاران مذهب خویش مزین می کنیم. بزرگترین جشن ما "جینتی" (روز تولد بنیان گذار "جینیسم"، "مه ویرا") می باشد. جشن بزرگ دیگر "پری یوشانه پانه" (ختم فصل بارانی) نام دارد.

آئین بهایی

ما به یگانگی و برابری نژاد انسان باور داریم. یکی از گفتارهای بهایی این است: "شما میوه های یک درخت هستید." به عقیده ما خدا به مردمانی مختلف نظر به اینکه در چه زمانی زیست می کرده اند، به طرق مختلف ظاهر گشته است. خدا از طریق پیامبران و کتاب ها پیام خویش را به ما رسانیده است. خدا می تواند موسی، عیسی، محمد یا ویشنو باشد و هر یک از اینها برای زمان خود مناسب بوده اند. برای زمان حاضر نوشتجات عبدل بها و بهایی الله (متولدین قرن نهم در ایران) برای ما مقدس است. پیروان بهایی در ممالک مختلف زیست می کنند، اما مرکز اصلی ما در "حیفه" اسرائیل قرار دارد.

آنین راس ته فارین

"راس ته فاری" به معنی شیر یهودا "جودا" است. این لقب "آیلی سه لاسی" آخرین امپراطور "ایتوپیا" در شمال افریقا بود.

ایتوپیا کشوری مسیحی بر ضد سلطه اروپاییان جنگید. مردمان بومی افریقا و بسیاری از مردمان هند غربی فکر می کنند راس ته فاری مسیح یا پیامبر خدا بود تا به ما بیاموزاند چگونه زیست کنیم. به اساس رسم موجود در بخشی از کتاب بایبل*، گیسوان باید قطع و کوتاه نشود. از این سبب ما طره های گیسوی خود را دراز می مانیم.

ادیان جدید

بعضی از ادیان مانند ادیان باستانی مصر می تواند ناپدید شود، ادیانی مانند "کایو دای" (متشکل شده در سال ۱۹۲۶ و دارای پیروان در ویتنام) می تواند تازه پدید آید. صد سال اخیر شاهد تشکیل به ده ها آیین دینی و مکاتب تفکری بوده است. این ادیان به اسم ادیان عصر جدید شناخته می شود. بعضی از آنها علاقمند غمخواری از طبیعت است، بعضی بر ضد حرص و آز برای بدست آوردن پول و مقام به وجود آمده، و بعضی بر بنیاد ادیان گمشده چون عقاید سرخ پوستان قاره آمریکا ساخته شده اند.

خانواده بزرگ

ما پس از معلومات ابتدایی پیرامون ادیان مختلف اینک می دانیم انواع گوناگون دین در جهان وجود دارد. بعضی ادیان در چندین مملکت و توسط میلیاردها انسان تمرین می شود، بعضی تنها محدود به یک مملکت و دارای پیروانی محدود است. هر دین عادات و سنن خاص خود را دارد. تا زمانی که ما به باورها و عقاید همدیگر احترام می گذاریم و اجازه می دهیم تا مردم دین خویش را آزادانه عملی کنند، دنیا جای خجسته تری خواهد بود. دین می تواند به ما کمک کند تا چون خواهران و برادران زیست کنیم.

بعضی از مردم خواب روزی را می بینند که تمام ادیان دنیا با همدیگر موافقت کرده، همکاری نموده و یک دین شود. این خواب شاید به بیداری نپیوندد. چه تمام ادیان به موجودیت خدا و وحدانیت خدا باور ندارد. اما تمام ادیان به ارزش حیات انسان باورمند است. همچنان برای پیروان تمام ادیان زمان، مکان و رویدادهای خاصی مقدس اند. تعلیم اغلب

ادیان بر بنیاد دوستی و دوست داشتن همدیگر است. پس همینگونه که شما بزرگ می شوید و به رشد عقلی و اخلاقی می رسید، بگذارید ادیان گوناگون به شما، دوستان، همسالان و خانوادهء تان کمک نماید تا در مورد همدیگر بیاموزید و با هم به بازی و کار و زندگی بپردازید.

اسمای خاص آمده در این کتاب:

What I believe, A Young Person's Guide to the Religions of the World, Allan Brown and Andrew Langley, Religion, Judaism, Christianity, Islam, Hinduism, Buddhism, Sikhism, Shinto, Taoism, Ear;u Beliefs and Traditions, Totem, Wood carving, Standing stone, Cave Painting, Ancient Egyptian, Aborigine, "Dream Time*", Judaism: Middle East, Abraham, Canaan, Egypt, Moses, Torah, Ten Commandments, Bible, Hebrew, Western Wall, Herod's Temple, Mezuzah, Synagogue, Rabbi, Cantor, Sabbath, Star of David, Kippah, Tsitsit, Tallit, Tefillin bag, wine, Kosher, Purim, Passover, Pesach, Seder, Matzah, Sukkot, Rosh Hoshanah, Yom Kippur, Shofar, Hannukah, Shema, Mohel, Isaac, Bar Mitzvah, Ketubah, Orthodox Jews, Reform Jews, Liberal Jews, The Diaspora, The Holocaust, Shoah, Israel, Christianity: Jesus Christ, The Sermon on the Mount, The Cross, The trinity (God the Father, God the Son, God the Holy Spirit), Mary, The Bible (Old Testament, New Testament), Matthew, Mark, Luke, John, Church, The last Supper, Communion, Remembering, Advent, Christmas, Epiphany, Bethlehem, Gospels of Luke, Joseph, stable, Lent, Easter Lily, Easter egg, Palm cross, Holy Week, Saints' Days, Halloween, All Hallows Eve, All Soul's Day, Baptized, Priest, Confirmation, The Orthodox Church, Roman Catholic, Pope, Protestant, Quaker, Holy land (Israel, Palestine, Jordan, Syria), Istanbul, Turkey, Vatican City, Rome, Santiago de Compostela, Spain, Lourdes, France, England, Islam: Allah, Muhammad, Qur'an, Koran, Makkah, Mecca, Arabia, Hajj (pilgrimage), Prayer, Cleansing, Mosque, Everyday Worship, Ramadan, Muharram, Ashura, Maulid al Nabi, Eid ul-Adha, Eid ul-Fitr, Hijrah, Medina, The sunnis, The Shi'as, Sufis, Dervishes, Ali, Saudi Arabis, North Africa, South-eastern Europe, South-East Asia, Europe, North America, Elijah Muhammad, Black Muslims, Nation of Islam, Malcolm X, Louis Farrakhan, Arab, Hindu: Aum, Om, Vishnu, Rama, Krishna, Hanuman, Durga, Ganesh, Lakshmi, Shrine, Puja, God, goddess, incense stick, Sanskrit, Ancient India, Brahmin, Kshatriya, Vaishya, Shudras, reincarnated, Holi, Dussehra, Monsoon, Divali, Janmashtami, Ravana, Buddhist: Buddha, Siddhartha Gautama, enlightenment, Nirvana, The

eightfold Path, Meditation, thanka, Prayer wheel, Prayer flag, Monk, Nepal, Tibet, Sri Lanka, Thailand, Sangha, Monastery, Dalai Lama, Songkran, Wesak, Vesakha, Asalha Perahara, Sikh: Guru Nanak, Bibi Nanaki, Khalsa, Amrit, Five K, Keesh, Kangha, Kirpan, Kara, Kacchera, Gurdwara, The Guru Granth Shahib, Gurmukhi, Panjabi, The Langer, Mmritsar, Golden Temple, Arjan, Pritam, cremate, Hola Mohalla, Divali, Guru Nanak's Birthday, Baisakhi, Shinto: Kami, God- houses, kami-dana, Japan, Cherry Blossom Festival, Chichibu Night Festival, Shichi-go-san, Taoist (Pronounced as "Dow"): Chinese Yin and Yang, Tai-Chi, Confucianism, Tao, Taoist monastery, Dragon Boat Festival, hungry Ghosts Festival, Good -Luck, Zoroastrian: Zoroaster, Zarathustra, Persia, Parsi, Paradise, House of the Lie, Jain: Jayanti, Mahavira, Jainism, Paryushanapana, Baha'i: Abdul Baha, Baha'u'llah, Iran, Haif, Rastafarian: Ras Tafari, Lion of Judah, haile Selassie, Ethiopia, West Indians, Messiah, messenger, *Book of Leviticus in the Bible, dreadlocks, Cao Dai: Temple, Vietnam.